

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

« _____ » _____ 2021 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»**

**Тема: «Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх
роль у формуванні доходу банку»**

Виконав(ла): Діана ХМАРСЬКА

Керівник: к.е.н., доцент Олена РИБАК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ — к.е.н., доцент Олена РИБАК

другий розділ — к.е.н., доцент Олена РИБАК

третій розділ — к.е.н., доцент Олена РИБАК

Нормоконтролер: к.е.н., доцент Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

« ____ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної магістерської роботи

здобувача вищої освіти Діани ХМАРСЬКОЇ

(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх роль у формуванні доходу банку» затверджена наказом ректора від 30.09.2021 № 2099 /ст. _____
2. Термін виконання роботи: з 11.10.2021 р. до 31.12.2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, фінансова, податкова, статистична звітність ТОВ «ЗІСК»
4. Зміст пояснювальної записки: РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ, ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БАНКУ. РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ НА ПРИКЛАДІ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» ШЛЯХОМ ВВЕДЕННЯ НОВИХ ПОСЛУГ
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ЛИСТ 1. Класифікація інновацій в банківській сфері; ЛИСТ 2. Класифікація нових видів банківських продуктів і послуг; ЛИСТ 3. Дослідження динаміки основних показників банківського сектору України 2016-2020 рр.; ЛИСТ 4. Динаміка діючих структурних підрозділів банку 2008 – 2020 рр.; ЛИСТ 5. Структура активів та зобов'язань АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» 2020 р.; ЛИСТ 6. Результати оцінки АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за основними фінансовими показниками; Лист 7. Динаміка формування операційного прибутку АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за 2018-2020 рр.; ЛИСТ 8. Результати факторного аналізу прибутку до оподаткування АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». ЛИСТ 9. Адаптований механізм впровадження нових банківських продуктів та послуг, АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»; Лист 10. Прогноз ефективності комерціалізації прав на новий банківський продукт АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»; Лист 11. Прогноз ефективності комерціалізації прав на використання винаходу АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи та надання його керівнику	11.10.2021 – 24.10.2021	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	25.10.2021 – 07.11.2021	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	08.11.2021 – 21.11.2021	
4	1. Узгодження кваліфікаційної магістерської роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	22.11.2021 – 07.12.2021	
5	1. Переплетення кваліфікаційної магістерської роботи. 2. Подання кваліфікаційної магістерської роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	08.12.2021 – 10.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н., доцент Олена РИБАК		
РОЗДІЛ 2	к.е.н., доцент Олена РИБАК		
РОЗДІЛ 3	к.е.н., доцент Олена РИБАК		

8. Дата видачі завдання: «08» жовтня 2021 р.

Керівник кваліфікаційної магістерської роботи _____ Олена РИБАК

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____

Діана ХМАРСЬКА

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної магістерської роботи «Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх роль у формуванні доходу банку»: 78 стор., 15 рис., 13 табл., 71 використаних джерел.

Метою магістерської роботи є дослідження результатів банківської діяльності, що виступають у вигляді товару на ринку банківських послуг та забезпечують ефективність роботи фінансово – кредитної установи.

Об'єктом роботи є впровадження нових видів банківських продуктів і послуг в Україні.

Предметом роботи. є впровадження нових видів банківських продуктів і послуг на прикладі АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК"

У роботі застосовувалися загальнонаукові методи і прийоми: діалектичний, класифікації, систематизації, фінансового аналізу, індукції та дедукції, порівняння, узагальнення, статистичний, табличний, графічний, кластерний, та інші.

Результати роботи можуть бути використані в процесі впровадження нових видів банківських продуктів та послуг АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК" в також у навчальному процесі та подальших дослідженнях.

НОВІ ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ, НОВІ ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ, ІННОВАЦІЇ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ, БАНК, ДОХОДИ БАНКУ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЦКУ – Цивільний кодекс України;

ШІ - штучний інтелект;

АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» - АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ІНДУСТРІАЛБАНК";

МСБО - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;

НПСБО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку;

ОІВ - об'єкт інтелектуальної власності.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ, ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БАНКУ	10
1.1. Сутність та складові банківських інновацій, їх роль в банківській системі та національній економіці.....	10
1.2. Класифікація сучасних банківських продуктів та послуг.....	15
1.3. Особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх вплив на формування доходу банку.....	21
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ НА ПРИКЛАДІ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»	28
2.1. Загальна характеристика умов та напрямків роботи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»	28
2.2. Аналіз основних фінансових показників АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»	33
2.3. Особливості впровадження інноваційних продуктів та послуг та їх вплив на формування доходу банку.....	41
Висновки до розділу 2.....	49
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» ШЛЯХОМ ВВЕДЕННЯ НОВИХ ПОСЛУГ	51
3.1. Механізм розробки та введення нових банківських продуктів.....	51
3.2. Оцінка ефективності запровадження інноваційних продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».....	59
3.3. Вплив впровадження нових банківських продуктів на доходи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»	66
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність проблеми. Нові віхи трансформації суспільства та розвиток інформаційної економіки вивели, питання впровадження та використання новітніх технологій на новий рівень.

Наукові здобутки класичної теорії інновацій стали передумовою розвитку сучасної теорії та практики змін. Динамічність та глобальність в бізнесі призвели до необхідності перегляду існуючої практики роботи на ринках фінансових послуг та зумовили трансформацію світового банківського сектору та банківського сектору України.

Серед авторів – класичної школи дослідження інноваційних змін варто виділити: А. Сміта, М. І. Туган-Барановського, А. Шпітгофа та Й. Шумпетера, що проводили залежність між інноваційними змінами та циклічністю розвитку економіки. Сучасники, досліджуючи питання розвитку та впровадження інноваційних технологій в банківській сфері роблять акцент на глобалізації даного питання в рамках інформатизації економіки. Серед таких авторів необхідно виділити: Макаренко І. П., Рогожина О. Г., Косову Т.Д., Іршак О.С., Павлик Я.О., Дзюблюк О.В. та інших. При цьому, деякі прикладні аспекти, що враховуватимуть особливості впровадження нових видів банківських продуктів та послуг залишаються не вивченими та потребують доопрацювання.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження результатів банківської діяльності, що виступають у вигляді товару на ринку банківських послуг та забезпечують ефективність роботи фінансово – кредитної установи.

Поставлена мета зумовлює необхідність вирішення наступних **завдань**:

- визначити сутність та складові банківських інновацій, їх роль в банківській системі та національній економіці;
- актуалізувати класифікацію сучасних банківських продуктів та послуг;
- розкрити особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх вплив на формування доходу банку;
- навести загальну характеристика умов та напрямків роботи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»;

- дослідити основні фінансові показники АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»;
- охарактеризувати особливості впровадження інноваційних продуктів та послуг та їх вплив на формування доходу банку;
- навести механізм розробки та введення нових банківських продуктів;
- оцінити ефективності запровадження інноваційних продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»;
- розкрити вплив впровадження нових банківських продуктів на доходи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Об'єктом магістерської роботи є впровадження нових видів банківських продуктів і послуг в Україні.

Предметом роботи є впровадження нових видів банківських продуктів і послуг на прикладі АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК"

Методи дослідження. В роботі використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження економічних явищ (п. 1.1, п.1.3, п. 2.1), структурний аналіз – для дослідження динаміки та структури показників АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК" (п. 2.2, п. 2.3), групування й класифікації – при актуалізації класифікації сучасних банківських продуктів і послуг та для систематизації факторів формування доходу банку (п.1.2, п.2.3), метод кластерного аналізу при групуванні банків за відповідними істотними ознаками (п.3.1), доходний підхід з урахування методів дисконтування при оцінці ефективності впровадження нових банківських продуктів (п.3.2, п.3.3).

Інформаційною базою дослідження виступили законодавчі та нормативні акти, постанови правління національного банку України, періодична література, монографії, статистичні збірники, фінансова та статистична звітність АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК", дослідження рейтингових агенцій та міжнародних організацій, ресурси мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів полягає у адаптації механізму впровадження нових видів банківських продуктів та послуг з урахуванням вимог цифровізації банківського бізнесу та з огляду на сегмент ринку, що займає АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК". Результати роботи можуть бути

використані в процесі впровадження нових видів банківських продуктів та послуг АТ "ІНДУСТРІАЛБАНК" в також у навчальному процесі та подальших дослідженнях.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 78 сторінках друкованого тексту, у тому числі 13 таблиць, 15 рисунків та 5 додатків на 5 сторінках. Список використаних джерел налічує 71 найменування, який подано на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ, ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БАНКУ

1.1. Сутність та складові банківських інновацій, їх роль в банківській системі та національній економіці.

Розвиток інноваційної теорії налічує майже два століття. Починаючи від класика політичної економії А. Сміта та М. І. Туган-Барановського, що опублікував свою геніальну працю ще у 1894 р. "Промислові кризи в сучасній Англії, їхні причини і вплив на народне життя" [1-2], А. Шпітгофа та Й. Шумпетера [3], що досліджували залежність циклічності економіки від рівня розвитку та впровадження нових технологій, закінчуючи роботами сучасників Макаренко І. П., Рогожин О. Г., О. М. Рибак, Куц А.В., [4-5] та ін.

Становлення теорії розвитку інновацій тісно взаємопов'язано з розвитком соціуму та рівнем його наукових досягнень (таблиця 1.1). Від окремих згадок про переваги та особливості нових машин та механізмів до окремих механізмів розробки, впровадження та реалізації новітніх фінансових технологій, наприклад, заснованих на Blockchain, Big Data та ін.

Не однозначним залишається також поняття «інновація», що розглядається і як процес, і як результат (Рисунок 1.1). Розкриття поняття «інновація» перед усім залежить від виду та походження нововведення. Якщо на початку розвитку теорії інновацій нововведення мали в основному матеріальний характер, то постіндустріальна економіка та економіка мереж додала до класифікації інновацій, а відповідно і до їх визначення, нових якостей та характеристик. Звертаючись до української нормативно – правової бази [9-11] варто зазначити,

що інновації представлені, як певні новостворені конкурентоздатні технології, продукти чи послуги, певні рішення (організаційні, технічні, технологічні, адміністративні, організаційні), що мають позитивно впливати на якість виробництва, створювати додатковий економічний чи соціальний ефекти.

Таблиця 1.1

Джерела теорії інновацій

№ з/п	Дослідник	Роки життя	Країна	Праця	Рік публікації
	Адам Сміт	1723-1790	Англія	«Дослідження про природу й причини багатства народів»	1776
	Карл Маркс	1818-1883	Німеччина	«Капітал»	1867, 1885, 1895
	Михайло Туган-Барановський	1865-1919	Україна	«Промислові кризи у сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя»	1894
	Йозеф Шумпетер	1883-1950	Австрія, США	Теорія економічного розвитку» «Цикли бізнесу»	1912 1939
	Едвард Денісон	1915-1992	США	Аналіз економічного зростання США з 1929 по 1969» «Аналіз сповільненого економічного зростання США в 70-і рр.»	1974 1979

Окремим питанням є банківська інновація. Банківську інновацію варто розглядати, як діяльність банку в інноваційній сфері, що зумовлює отримання

додаткових доходів, при формування та розміщенні ресурсів з максимальним економічним ефектом.

Інновації для банків включають: новітні інформаційні технології, програми, продукти, що дозволяють ефективно реалізувати документообіг, налагодити роботу по обслуговуванню клієнтів, інформаційний обмін, безпеку, прийняття рішень та ін.

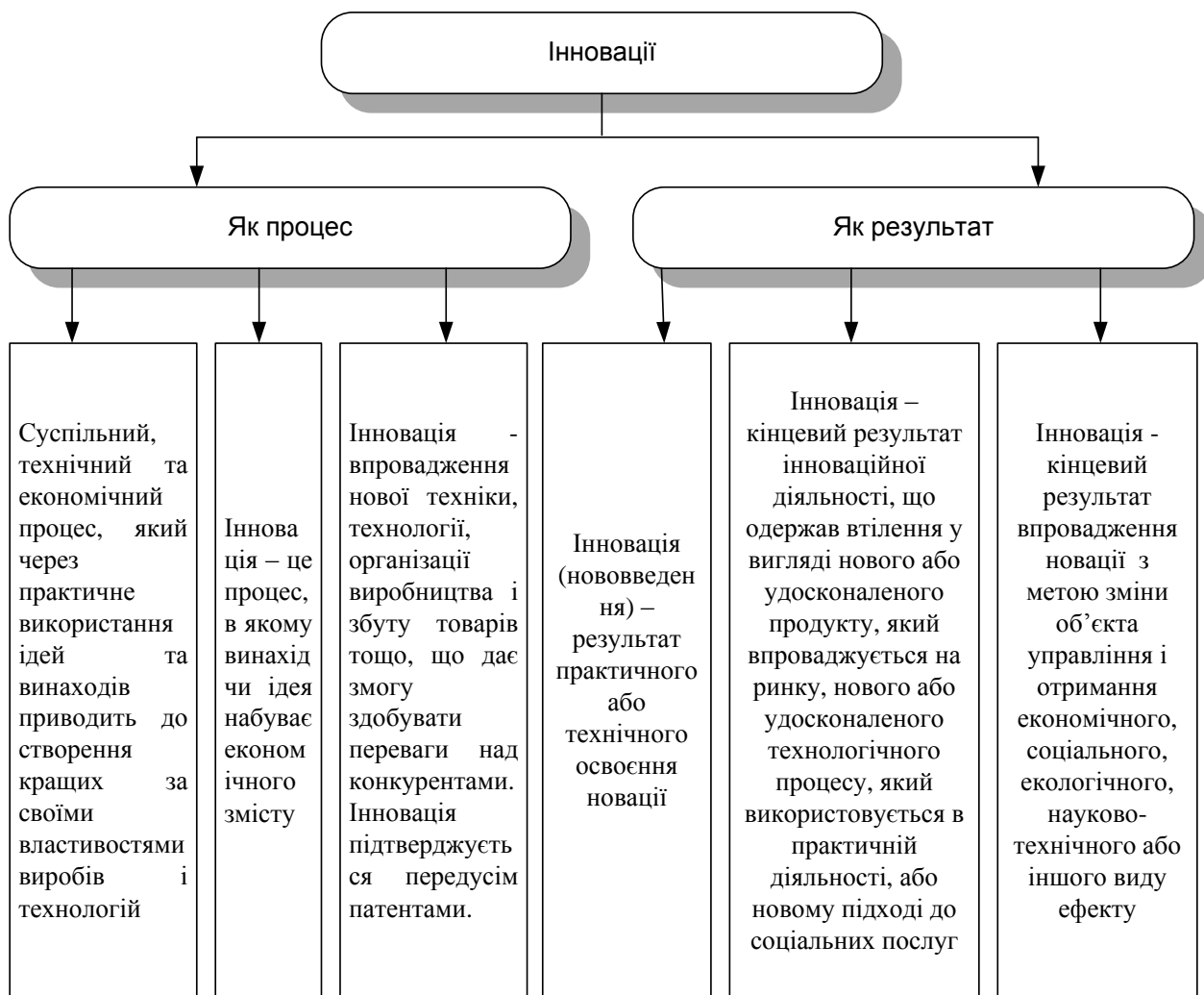

Рис. 1.1. Теоретичні підходи до визначенні поняття «інновація».

Джерело: складено автором на основі [6-8]

При поділі інновацій матеріальні та нематеріальні активів, варто виділити класифікаційні ознаки, притаманні сучасним об'єктам інтелектуальної власності

(ОІВ). Так, відповідно до цивільного кодексу України (ЦКУ), а саме, його четвертої книги [12] останні діляться на:

- літературні, художні та інші твори;
- фонограми, відеограми, організації мовлення;
- наукові відкриття;
- винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- раціоналізаторські пропозиції;
- комерційні найменування;
- торгові марки;
- географічне зазначення;
- комерційну таємницю та ін.

Особливості реалізації та ведення банківської діяльності дозволяють виділити з означеного переліку ОІВ ті, що характерні саме для банківських продуктів та послуг (рисунок 1.2).

Адаптація вимог ЦКУ до банківської сфери діяльності дозволяє окремо виділити такі об'єкти інновацій, як:

- новітні банківські продукти, що можуть отримати охоронні документи, як корисні моделі чи винаходи;
- удосконалення в сфері бізнес – процесів (основних, допоміжних, вдосконалення розвитку та управління бізнес - процесами, оптимізація оцінки бізнес – процесів в банку).
- адаптація існуючих та удосконалення нових технологій надання банківських послуг;
- удосконалення організаційної структури банку, механізмів планування, організації та стимулювання розвитку, як на рівні стратегічних так і тактичних цілей;

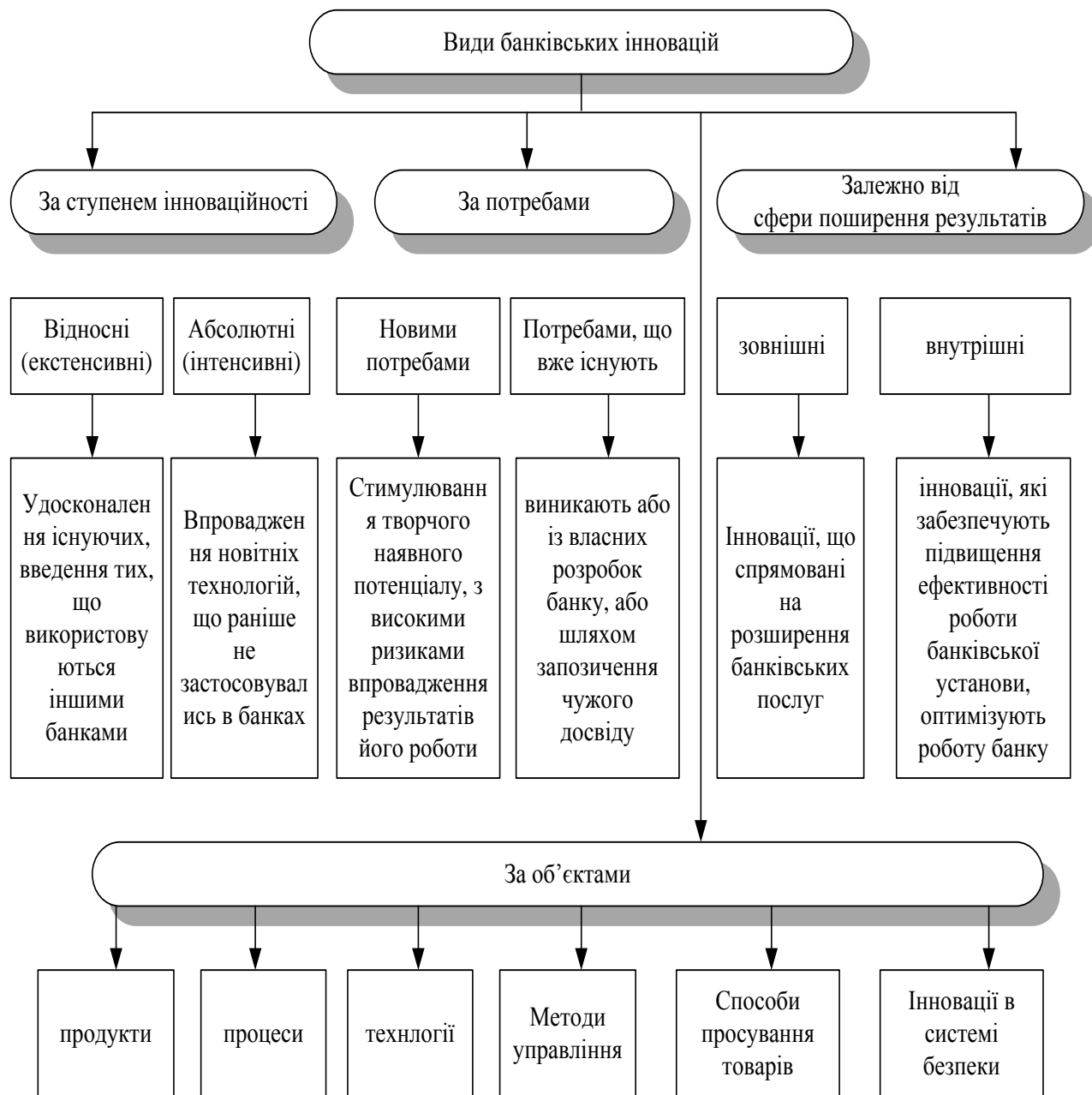

Рис. 1.2. Інновації в банківській сфері.

Джерело: складено автором на основі [12;13;14]

- розширення рекламних каналів та каналів просування банківських продуктів, активне використання інтернет – реклами та можливостей соціальних мереж;

- активізація та створення нових можливостей перевірки та захисту даних, усунення каналів дезінформації, захист інформації, що підпадає під класифікацію комерційної таємниці;

- створення нових механізмів по залученню та роботі з клієнтами, тощо.

З усього вищезначеного можна зробити висновок. Що роль інновацій в національній економіці та банківській системі переоцінити важко. Саме від них сьогодні залежить швидкість, ефективність роботи банку, якість та обсяг послуг, що пропонує банківська система клієнтам. Розвиток цифрових технологій безумовно надає масу нових можливостей, однак і несе в собі цілу низку значних ризиків, що можуть класифікуватись, як катастрофічні. Ігнорування даного факту, не достатня адаптованість до нових можливостей та процесів призводять до втрати конкурентних позицій та переваг на ринку банківських послуг.

1.2. Класифікація сучасних банківських продуктів та послуг.

Бурхливий розвиток ринку банківських послуг та його істотна трансформація в умовах цифровізації ставить питання адаптації класифікації банківських продуктів та послуг до нових умов господарювання. Абстрактність банківських послуг їх періодичність, невід'ємність процесу надання та споживання дещо ускладнюють процес класифікації. Запитання виникають також за рахунок індивідуалізації попиту, розширення клієнтської бази та збільшення можливостей цифрових технологій, та як наслідок, відсутність чіткої градації на рівні банківських установ та суб'єктів господарювання. Так для вагомого корпоративного клієнта часто розробляється унікальний продукт, що впливає на особливості надання банківської послуги.

Сама банківська послуга визначається багатьма авторами як результат діяльності банку з оптимального задоволення вимог клієнтів в результаті здійснення банківських операцій за умов прибутковості останніх. [15]

Термін «банківський продукт» розуміють, як будь-яку банківську послугу або операцію, що надається клієнтам, результат діяльності кредитної установи. Банківський продукт визначається як товар для в різних сегментів банківського ринку, при цьому, зазначений товар має нематеріальний характер, виражений у грошовому вимірнику.

Серед банківських продуктів прийнято виділяти наступні:

- операції з національною та іноземними валютами;
- оформлення кредитів шляхом обліку комерційних векселів;
- кредитування юридичних та фізичних осіб;
- оформлення депозитних операцій юридичних та фізичних осіб;
- консалтингові послуги;
- послуги зі зберігання цінностей;
- послуги з управління цінностями
- операції з цінними паперами;
- страхові послуги;
- хеджування ризиків;
- інвестиційні послуги, тощо. [16]

Варто окремо зазначити, що з урахуванням розвитку інформаційних технологій, означений перелік варто істотно розширити та включити до нього:

- безконтактні платежі не тільки у поточних а і у іпотечних кредитах;
- шерінг кредитів;
- голосові консультанти;
- сервіси за підпискою;
- робота через соціальні мережі;
- інвестиції в людей з перспективою;
- використання блокчейн - технологій;
- застосування відкритого банкінгу;
- створення індивідуальних проектів на основі хмарних технологій.

З усього вищезначеного зрозуміло, що єдиний підхід до класифікації банківських послуг відсутній. Спираючись на роботи [15-16] варто проаналізувати класичний поділ банківських послуг на традиційні та нетрадиційні, однак реалії сьогодення змушують істотно доповнити існуючий підхід (рисунок 1.3).

Вивчаючи світовий досвід варто помітити, що великі американські банки інвестують більше коштів у цифрові банківські послуги та інші технології, прогнозують аналітики Wells Fargo. Штучний інтелект (ІІ), хмарні обчислення та роботи відіграватимуть все більшу роль у повсякденних банківських функціях, таких як прийом платежів, ухвалення кредитних угод, виявлення шахрайства. Природньо, що слід очікувати зменшення кількості банківських відділень по всій країні, а ті, що залишаться, швидше за все, скоротяться у розмірах. Банківська галузь скорочується вже багато років, оскільки дрібні та середні банки купуються більшими установами.

Пандемія коронавірусу COVID-19 прискорює автоматизацію в деяких секторах, особливо в галузях, які мають труднощі з наймом працівників (робота в колл – центрах, діяльність операціоністів). При цьому прогнозовано збільшиться потреба в додатковій аналітиці, автоматизації та створенні систем, що швидко реагуватимуть на зміни внутрішніх та зовнішніх факторів середовища банку.

Крім того, еволюційно розвивалися й інші напрямки – дедалі більше проникнення в банках отримують рішення на базі штучного інтелекту (ІІІ), зростає потреба в аналітиці даних та потреба у власних легких та гнучких системах.

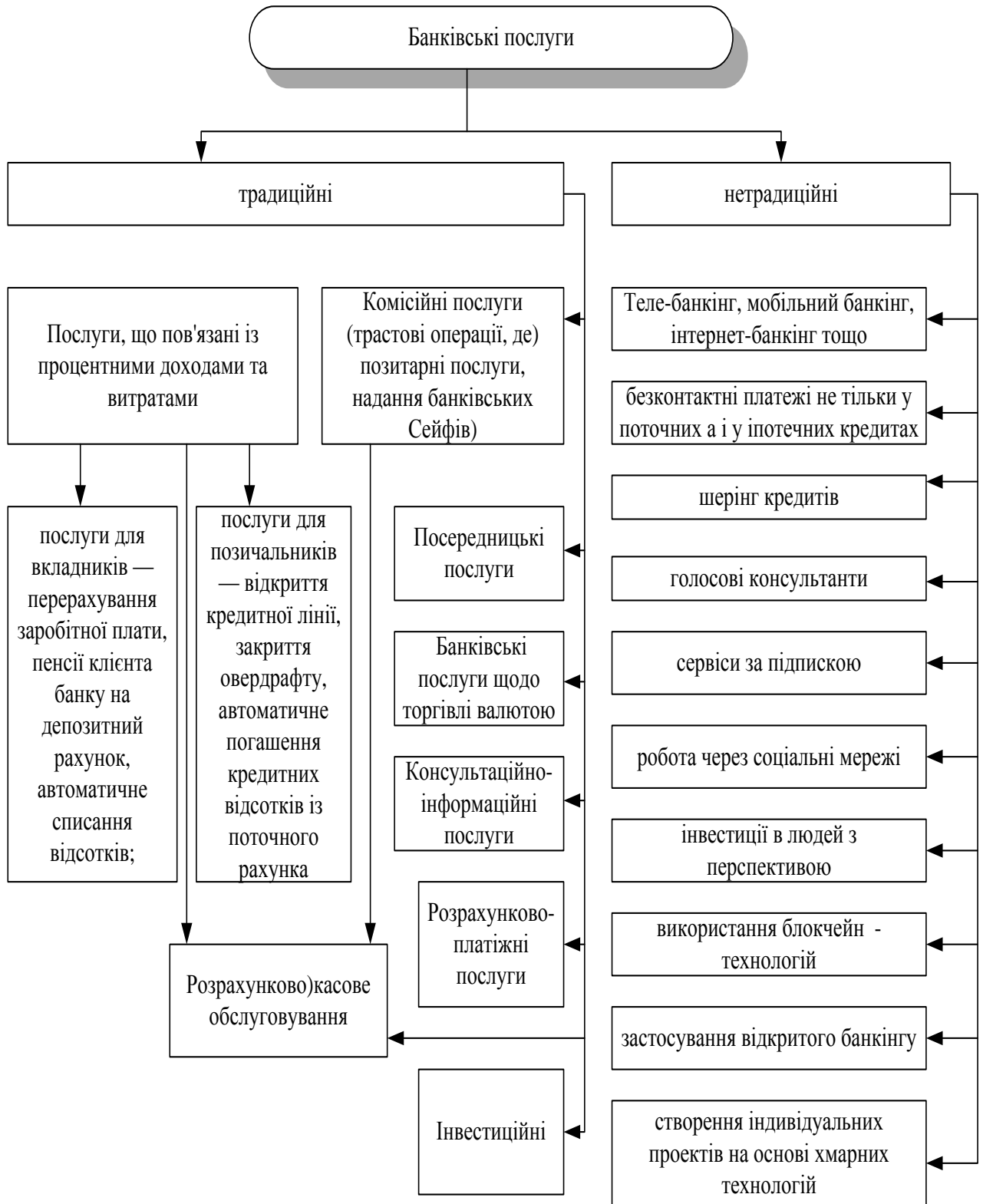

Рис. 1.3. Класифікація нових видів банківських продуктів і послуг.

Джерело: складено автором на основі [15-17].

Через загальний режим віддаленої роботи під час пандемії банкам довелося різко розбудувати свою інфраструктуру для створення віддалених робочих місць та онлайн-комунікацій. Тепер настав час оптимізації інфраструктури у зв'язку з частковим поверненням працівників до офісів, скороченням орендованих банками площ та накопиченим досвідом віддаленої роботи.

Залежно від банку та підрозділу доступ до банківської системи здійснюється через віддалений доступ до свого робочого фізичного комп'ютера, через віртуальні сервери та робочі місця, через хмари та хмарні програми. Ефективна комбінація цих методів з урахуванням доступної інфраструктури, ліцензій на специфічне програмне забезпечення, систем безпеки, обсягу та структури операцій банку залишатиметься значним трендом в автоматизації банків це кілька років.

У зв'язку з переходом на «віддалення» змінилися і бізнес-процеси, і системи управління доступом. З'явилися нові потреби, наприклад, у використанні бездротових каналів, віддаленої ідентифікації, налагодженої системи безпеки, що здатна контролювати інформаційні потоки в нових умовах реалізації банківських послуг. За таких гібридних технологій постало питання, як правильно забезпечити захист персональних даних в умовах підвищених вимог до автентифікації та авторизації.

Продовженням цього тренду стане подальший розвиток єдиної біометричної системи та включення до неї більшості банків.

За час пандемії різко підвищилась небезпека хакерських атак на банківські системи і шахрайських атак на клієнтів банків. Розвиток цифрових технологій вплинув і на ризики шахрайства в сфері фінансових послуг, що істотно підвищились та набули розгалужену систему методів та технологій. У зв'язку з цим зараз активно розвиваються механізми штучного інтелекту, які

використовуються для запобігання подібним вторгненням та шахрайським операціям.

Зрозуміло, що істотне скорочення витрат на обслуговування клієнтів буде відкориговане на значну суму витрат на інновації в сфері кібербезпеки. Чим далі йде процес інформатизації, тим більше виникає питання збереження даних та їх обробки.

Банки стають конгломератами величезних масивів інформації і їм потрібен такий готовий фінтех-продукт, який дозволить надалі скорочувати витрати та збільшувати прибуток, тому штучний інтелект, обробка величезних масивів інформації та правильне їх застосування погляду таргетування банківських продуктів – те, що цікавить їх зараз.

Технології штучного інтелекту вже широко застосовуються у наскрізних процесах формування клієнтського досвіду: у маркетингу (крос-продажі та індивідуальні пропозиції для клієнтів, таргетування рекламних звернень тощо), в обслуговуванні (скоринг, чат-боти та голосові помічники, пошук аномалій у клієнтських документах) та в бек-офісних процесах (комплаєнс, управління ризиками, інтелектуальне оброблення документів тощо).

Для багатьох банків пріоритетним напрямом цифрової трансформації стає перехід до управління, що базується на аналізі даних (data driven). В результаті Big Data та аналітика даних отримують нові переваги.

Індивідуалізація попиту кінцевих споживачів банківських послуг на фоні цифровізації економіки призводять до вивчення історії взаємодії з клієнтом, його доходів та витрат. На основі чого, банки пропонують готові рішення для конкретної ситуації. Наприклад, банк може робити персональні пропозиції за допомогою рекомендаційних систем.

1.3. Особливості впровадження нових видів банківських продуктів і послуг та їх вплив на формування доходу банку.

Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є інноваційною діяльністю, що має традиційні для цього виду діяльності характеристики віддаленості за часом, ризикованості, втрати ліквідності, та підпорядкованості основному, операційному виду діяльності. Саме тому залежність рівня доходу банку від нових видів банківських продуктів потребує окремого дослідження.

Зрозумілим залишається той факт, що при неефективному впровадженні нових видів банківських продуктів і послуг систематичні інвестиційні ризики недоотримання доходів та втрати інвестованого капіталу призведуть до критичних проблем з показниками прибутковості операційної діяльності банку.

В загальному випадку результат діяльності банку визначається як різниця між доходами та витратами за звітний період. При цьому, під доходами прийнято розуміти зростання економічних вигод, що призводить до збільшення власного капіталу. Це може бути приріст активів чи зменшення зобов'язань, без додаткової капіталізації за рахунок акціонерів. Витрати призводять до зменшення активів чи збільшення зобов'язань відповідно, що негативно впливає на капітал банку.

Звертаючись до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) варто підкреслити [18-21], що сфера застосування МСБО 18 «Дохід» стосується надання послуг, у тому числі банківських.

Фінансовий результат, що прийнято відповідно до НПСБО – це різниця між доходами та витратами підприємства, простіше кажучи, прибуток або збиток [22-28].

Враховуючи особливість роботи банків, поняття доходів та витрат необхідно розглядати в контексті їх видів діяльності (рисунок 1.4).

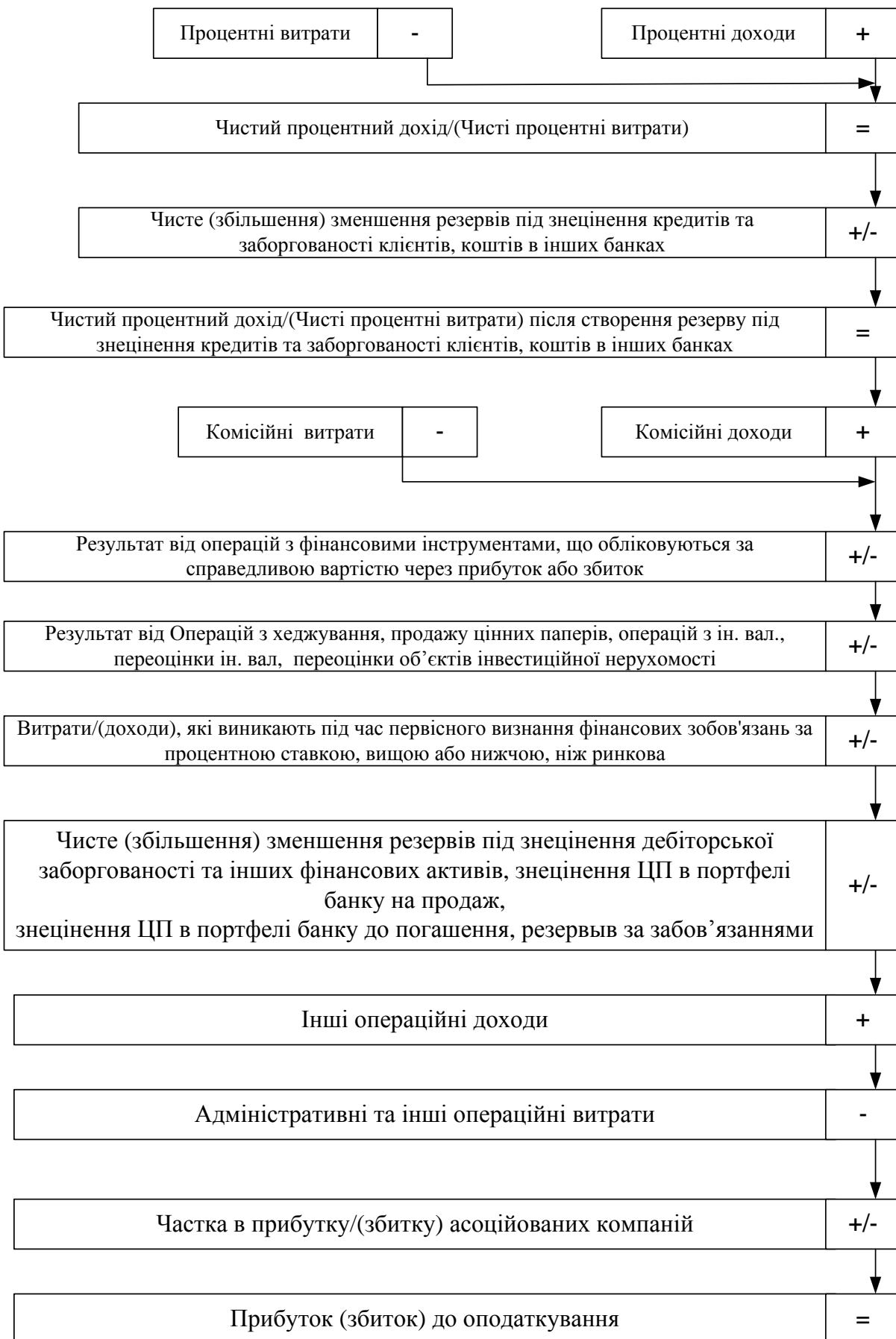

Рис. 1.4. Формування прибутку банку з урахуванням нових видів банківських продуктів і послуг.

З рисунку 1.4 очевидним є залежність операційних доходів банку від інших операційних витрат та адміністративних витрат. Пряму залежність прибутку до оподаткування від операційного доходу, операційних витрат, іншого операційного доходу та інших операційних та адміністративних витрат банку варто визначити в формулі 1.1

$$\begin{aligned} \text{ПО} = & (\text{ПД}-\text{ПВ}) + \text{Чкз} + (\text{КД}-\text{КВ}) + \text{Рофі} + \text{Рох} + \text{Рпцп} + \text{Роів} + \\ & + \text{Рпів} + \text{Рпоінв} + \text{ПВфа} + \text{ПВфз} + \text{ЧРд} + \text{ЧРцп} + \text{Чрз} + \\ & + (\text{Іод}+\text{Іов}+\text{Ав}), \end{aligned} \quad (1.1)$$

де ПО – прибуток (збиток) до оподаткування;

ПД – процентні доходи;

ПВ – процентні витрати;

Чкз - чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках;

КД - комісійні доходи;

КВ – комісійні витрати;

Рофі - результат від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток;

Рох - результат від операцій з хеджування справедливої вартості;

Рпцп - результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж;

Роів - результат від операцій з іноземною валютою

Рпів - результат від переоцінки іноземної валюти

Рпоінв - результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості

ПВфа - доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова

ПВфз - витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова

ЧРд - чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів

ЧРцп - чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж та до погашення;

Чрз - чисте (збільшення) зменшення резервів за зобов'язаннями

Іод - інші операційні витрати;

Іов – інші операційні доходи;

Ав – адміністративні витрати [18-21].

При формування прибутку до оподаткування адміністративні та інші операційні витрати мають стійку тенденцію до збільшення при зростанні клієнтської бази, розширенні ринку збуту банківських послуг. Однак, впровадження нових видів банківських продуктів несе в собі також зменшення змінних витрат, що включають час роботи персоналу. Оптимізація адміністративних витрат, від складу та структури яких залежить прибуток банку до оподаткування, на наш погляд, виступає однією з основних переваг впровадження новітніх технологій.

Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є запорукою підтримки конкурентоспроможності банку в сучасному світі інформаційних технологій. В період, коли розмиваються фінансові кордони та розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів набуває загальносвітового глобального масштабу відставання від конкурентів може призвести до втрати позиції на ринку та програшу у конкурентній боротьбі.

Серйозну загрозу сьогодні становлять також фірми BigTech, їх поява призводить до посилення конкуренції. Повна зміна структури та законів роботи фінансового ринку загрожує, якщо банківська система не врахує загальносвітових тенденцій лібералізації фінансових ринків. Якщо небанківські організації та установи домінують в інтерфейсі клієнта, це говорить лиш про не задовільний рівень роботи над новими видами банківських продуктів і послуг.

Трансформація банківської системи в динамічному зовнішньому середовищі - питання вирішене. Перебудова із закритої по суті своєї системи у відкриту та динамічну – необхідна умова виживання. Банкам доведеться перетворити свій власний бізнес у відкриту платформу, спільною з іншими банками та фінансовими посередниками, щоб отримати вигоду від спільних інвестицій усіх учасників. Платформи можуть відвернути бізнес від деяких великих гравців (якими по суті своїй в Україні виступають банки). Надавати перевагу іншим учасникам фінансових відносин в умовах вільної конкуренції будуть завжди. Отримувати споживача фінансових послуг чи інвестора буде той суб'єкт господарювання, хто «іде в ногу з часом», відповідає очікуванням ринку, розуміє його тенденції та напрямки розвитку. І у таких випадках мобільність та гнучкість невеликих фінансових організацій – безумовна перевага. І тут постає питання про співпрацю, як альтернативу запеклій конкурентній боротьбі.

В сучасних умовах банкам варто звернути увагу на хмарні технології. Обмеження фізичного доступу, викликані необхідністю режиму ізоляції за умов глобальної пандемії, торкнулися як клієнтів банків, так і їх співробітників, зокрема ІТ-фахівців і адміністраторів, відповідальних за експлуатацію та обслуговування центрів обробки даних банків. З початку пандемії ці обмеження призвели до часткового чи повного відключення електроенергії у багатьох центрах обробки даних. Традиційний підхід до обробки та збереження інформації призвів до значних проблем з організацією ефективної діяльності депозитних корпорацій.

Висновки до розділу 1

Ґрунтуючись на теоретичних дослідженнях магістерської роботи, варто відзначити, що впровадження нових видів банківських продуктів і послуг

нерозривно пов'язують з інноваціями банківської сфери. Розвиток інноваційної теорії налічує майже два століття, однак єдина думка з даного питання відсутня.

Розкриття поняття «інновація» перед усім залежить від виду та походження нововведення. Якщо на початку розвитку теорії інновацій нововведення мали в основному матеріальний характер, то постіндустріальна економіка та економіка мереж додала до класифікації інновацій, а відповідно і до їх визначення, нових якостей та характеристик цифрової економіки. Роль інновацій в національній економіці та банківській системі переоцінити важко. Саме від них сьогодні залежить швидкість, ефективність роботи банку, якість та обсяг послуг, що пропонує банківська система клієнтам. Розвиток цифрових технологій безумовно надає масу нових можливостей, однак і несе в собі цілу низку значних ризиків, що можуть класифікуватись, як катастрофічні. Ігнорування даного факту, не достатня адаптованість до нових можливостей та процесів призводять до втрати конкурентних позицій та переваг на ринку банківських послуг.

Бурхливий розвиток ринку банківських послуг та його істотна трансформація в умовах цифровізації ставить питання адаптації класифікації банківських продуктів та послуг до нових умов господарювання. Абстрактність банківських послуг їх періодичність, невід'ємність процесу надання та споживання дещо ускладнюють процес класифікації. Запитання виникають також за рахунок індивідуалізації попиту, розширення клієнтської бази та збільшення можливостей цифрових технологій, та як наслідок, відсутність чіткої градації на рівні банківських установ та суб'єктів господарювання. Тому в роботі запропоновано удосконалену класифікацію банківських продуктів і послуг, що враховує сучасні вимоги цифрової економіки.

Впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є інноваційною діяльністю, що має традиційні для цього виду діяльності характеристики віддаленості за часом, ризикованості, втрати ліквідності, та підпорядкованості основному, операційному виду діяльності. Саме тому залежність рівня доходу банку від нових видів банківських продуктів потребує окремого дослідження. У зв'язку з цим в роботі охарактеризовано залежність формування доходу банку від впровадження нових видів банківських продуктів і послуг.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ НА ПРИКЛАДІ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

2.1. Загальна характеристика умов та напрямків роботи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Організаційна структура банку як будь-якого підприємства являє собою сукупність підрозділів, що працюють у взаємозв'язку, щоб забезпечити нормальне функціонування та досягнення поставленої мети, що стосуються розвитку бізнесу [29].

Організаційна структура будь-якої компанії складається структур управління та виробництва.

У банку під «виробництвом» розуміється здійснення основної діяльності: розвиток та підтримка відносин з клієнтами, надання фінансових послуг, розробка та введення в експлуатацію нових продуктів, надання послуг, а також обробка транзакцій. Крім цього, діяльність банку включає виконання допоміжних заходів, які мають виконуватись на всіх етапах. Вони відносяться до специфіки діяльності (управління ризиками, регулювання та фінансовий аналіз HR, IT, управління) тощо [30].

Структура управління банком, а також підприємством у загальному вигляді, включає посади, взаємопов'язані між собою, та управлінські органи. Вона фіксується у статуті та спеціальних внутрішніх положеннях, де перераховуються всі підрозділи, служби, департаменти та відділи банку (Додаток А).

Зовнішнє середовище впливає на організаційну структуру банку. Було виявлено переваги мережевого типу організаційної структури управління

банком саме в умовах глобальної нестійкої середовища, оскільки цей тип дозволяє адаптуватися до постійно мінливих зовнішніх факторів. На даному етапі необхідно розуміти необхідність впровадження гнучких та мобільних систем управління, що при достатньо розгалуженій структурі управління банком достатньо не просте завдання.

АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» створено та працює у формі публічного акціонерного товариства. Банк діє на основі ліцензії НБУ, де вказані основні напрямки діяльності серед яких:

- залучення депозитів (вкладів);
- залучення коштів;
- залучення банківських металів та ведення рахунків за ними;
- ведення поточних рахунків клієнтів;
- ведення кореспондентських рахунків;
- ведення рахунків умовного зберігання;
- розміщення депозитів (вкладів);
- розміщення коштів;
- розміщення банківських металів, тощо.

Таким чином, банк надає повний спектр банківських послуг, веде роботу зі створення та впровадження нових продуктів, для індивідуальних підприємців та приватних клієнтів. Зокрема, банк пропонує послуги персональних приватних банкірів, розрахунково-касове обслуговування, гнучкі депозитні та кредитні програми, валютно-обмінні операції, різні карткові продукти. На сайті банку доступні популярні електронні послуги - переказ коштів онлайн з картки на картку, оплата рахунку за реквізитами, миттєве поповнення мобільного телефону.

Свого часу керівництво банку активно розширювало власні відділення та представництва на території України (рисунок 2.1). Однак коронакриза 2019 року та вимушений перехід до дистанційної форми організації та ведення бізнесу

показав ефективність подібної роботи. Сьогодні банк, трансформуючи власну структуру, налаштований на скорочення відділень та розвиток дистанційних видів банківських продуктів та послуг.

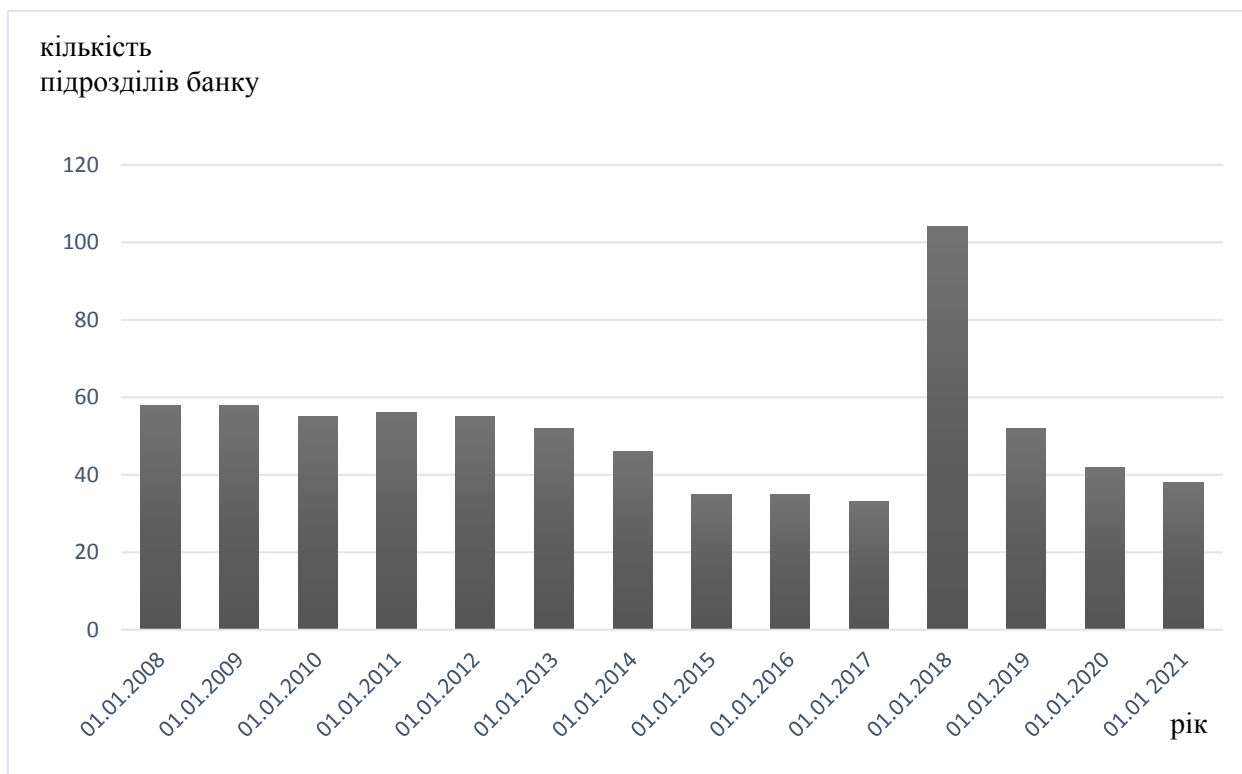

Рис. 2.1. Динаміка діючих структурних підрозділів банку 2008 – 2020 рр.

Джерело: складено автором на основі [31].

Чинники глобального зовнішнього середовища можуть опосередковано впливати на організаційну структуру банку. Наприклад, зміна технологій призводить до створення в структурі проектних підрозділів та лабораторій для інноваційних продуктів.

Серед факторів локального зовнішнього середовища на організаційну структуру банку впливають склад клієнтів. Наприклад, наявність найбільших клієнтів, від відносини з якими залежать перспективи розвитку організації, що визначає появу команд, сформованих з метою більш ефективного їх обслуговування.

Працюючи на ринку банківських послуг України, варто враховувати загальні тенденції розвитку та динамічність змін умов господарювання. Посткризові, періоди в наслідок складних політичних подій виявились складними. Та загальну негативну динаміку показників доходу банківського сектору вийшло подолати лише у 2018 році (рисунок 2.2).

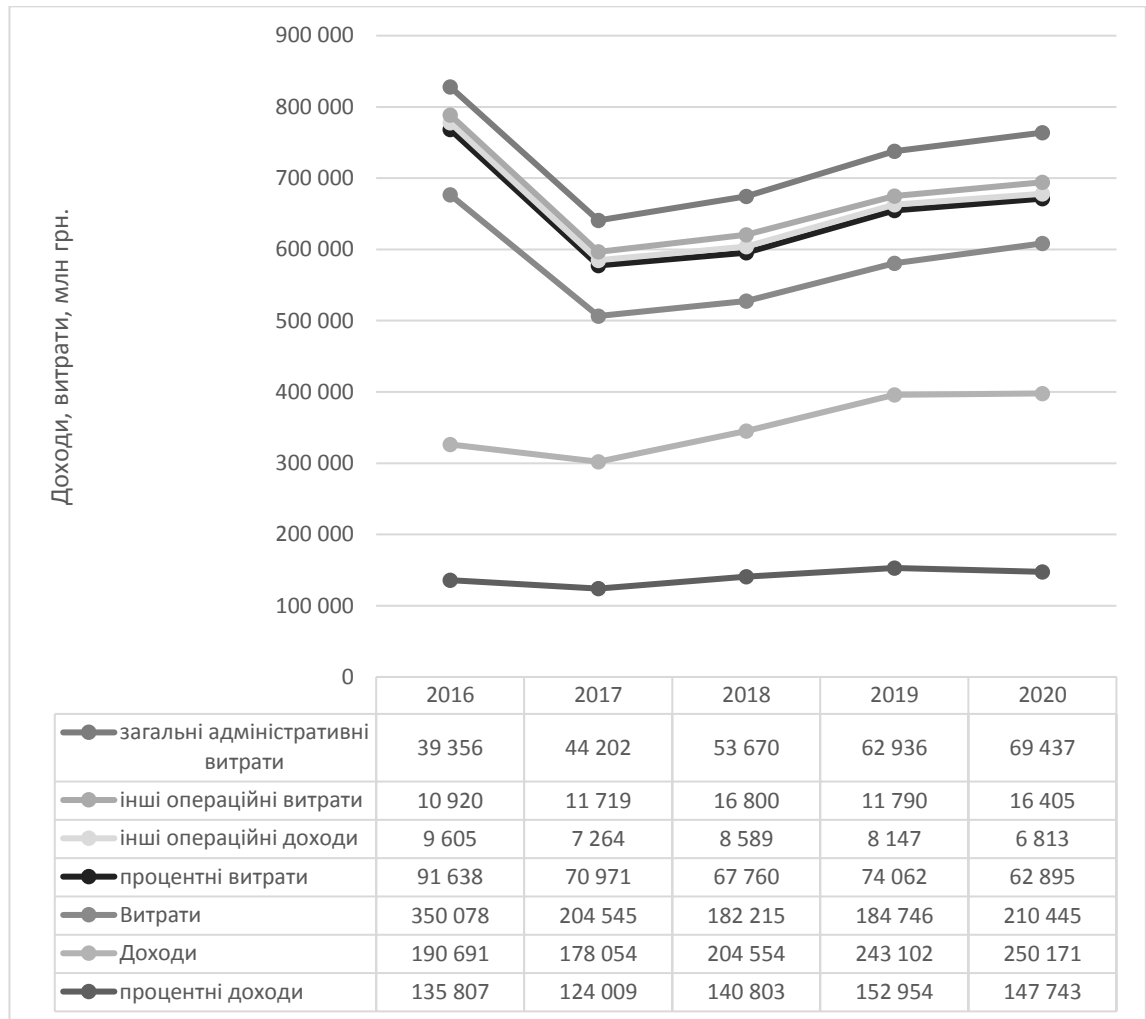

Рис. 2.2. Динаміка доходів та витрат банківського сектору України.

Джерело: складено автором на основі [31].

Зростання процентних доходів та зменшення процентних витрат стали основним чинником позитивної динаміки, однак варто також звернути увагу і на перспективність комісійних доходів (їх частка збільшилась на 12 % у порівнянні з 2016 роком). Відповідно зростають і комісійні витрати, однак їх зростання є не пропорційним, що відбувається в наслідок зростання вимог клієнтів до якості та швидкості банківського обслуговування.

Додатково необхідно проаналізувати структуру доходів та витрат українських банків (таблиця 2.1). За даними таблиці видно, що питома вага процентних доходів хоча і є найбільшою, поступово здає свої позиції на користь комісійних доходів та доходів по купівлі – продажу.

Таблиця 2.1

Структура доходів і витрат банків України, %

№ з/п	Показники	Рік				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7
1	ДОХОДИ	100%	100%	100%	100%	100%
2	процентні доходи	71%	70%	69%	63%	59%
3	комісійні доходи	16%	21%	25%	26%	28%
4	результат від переоцінки та від операцій купівлі-продажу	4%	4%	1%	7%	9%
5	інші операційні доходи	5%	4%	4%	3%	3%
6	інші доходи	2%	1%	1%	1%	1%
7	повернення списаних активів	1%	1%	0%	0%	0%
8	ВИТРАТИ	100%	100%	100%	100%	100%
9	процентні витрати	26%	35%	37%	40%	30%
10	комісійні витрати	2%	5%	7%	10%	11%
11	інші операційні витрати	3%	6%	9%	6%	8%
12	загальні адміністративні витрати	11%	22%	29%	34%	33%
13	інші витрати	1%	7%	1%	1%	1%
14	відрахування в резерви	57%	24%	13%	6%	15%
15	податок на прибуток	0%	2%	3%	3%	2%

Джерело: за даними НБУ [31]

Вимоги зовнішнього динамічного середовища до українських банків зростають, індивідуалізація попиту на банківських послуги показує необхідність стрімкого введення нових банківських продуктів та послуг. Збільшення загальноадміністративних витрат у 2019 му році говорить про додаткові витрати банків на забезпечення організації дистанційного обслуговування з використанням специфічних методів та методик їх надання.

З огляду на проаналізоване середовище здійснення банківської діяльності, на наш погляд, варто виділити наступні напрямки розвитку з урахуванням сталого розвитку банку:

- оптимізація складу та структури витрат банку з метою підвищення ефективності бізнесу;
- розширення та урізноманітнення банківських продуктів, підвищення їх якості та конкурентоспроможності;
- підвищення оперативності реакцій на зміну зовнішніх факторів;
- адаптація банківських пропозицій під потреби ринку на основі оперативності прийняття рішень;
- вкладення коштів у підтримку та розвиток репутації банківської установи;
- робота над довірою клієнтів;
- створення комфортніших та зручніших умов обслуговування при належному рівні ціноутворення;
- постійне удосконалення існуючих продуктів в послуг з урахуванням передових інформаційних технологій, тощо.

2.2. Аналіз основних фінансових показників АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Від аналізу ринку банківських послуг та розробки стратегічних цілей банку на основі його результатів варто перейти до конкретизації об'єкту дослідження та вивчити основні показники роботи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», сформовані на основі додатків Б та В.

Класичне аналітичне дослідження прийнято починати з вивчення структури активів та пасивів організації. Динаміка структури активів показує, що АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» працює над питанням оптимізації їх структури. Як

видно з таблиці 2.2, банк має достатні запаси ліквідності та працює над зменшенням заборгованості клієнтів.

Таблиця 2.2

Аналіз активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Найменування статті	2018	2019	2020	абсолютне відхилення, (+/-)		відносне відхилення, (+/-)	
				5	6	7	8
1	2	3	4				
АКТИВИ							
Грошові кошти та їх еквіваленти	570632	588525	590876	17893	2351	3,14%	0,40%
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	0	0	0	0	0		
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2324	0	9142	-2324	9142	-100,00%	
Кошти в інших банках	9965	0	0	-9965	0	-100,00%	
Кредити та заборгованість клієнтів	2331902	1881911	1839549	-449991	-42362	-19,30%	-2,25%
Цінні папери в портфелі банку на продаж	1008003	0	0	-1008003	0	-100,00%	
Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	1124162	1375059	1124162	250897		22,32%
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	0	0	0	0	0		
Інвестиційна нерухомість	147257	75867	103366	-71390	27499	-48,48%	36,25%
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	18204	21846	26490	3642	4644	20,01%	21,26%
Відстрочений податковий актив	5464	2741	2103	-2723	-638	-49,84%	-23,28%
Гудвіл	0	0	0	0	0		
Основні засоби та нематеріальні активи	176008	151130	254244	-24878	103114	-14,13%	68,23%
Інші фінансові активи	15392	54403	43319	39011	-11084	253,45%	-20,37%
Інші активи	36375	31056	63758	-5319	32702	-14,62%	105,30%
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	1401	2658	0	1257	-2658	89,72%	-100,00%
Активи – усього за додатковими статтями		0	0	0	0		
Усього активів:	4322927	3934299	4307906	-388628	373607	-8,99%	9,50%

Позитивна динаміка в даному питанні свідчить про зменшення частки працюючих активів та поміркованість політики банку, однак зовнішні деструктивні фактори 2019 року спонукають до подальшого вивчення частки працюючих активів в загальній структурі балансу.

В структурі активів банку наявна певна розбалансованість (рисунок 2.3), відкрито питання з співвідношенням основних видів працюючих активів. Розуміючи загальну тенденцію переходу банку на цінні папери до погашення, варто окремо розглянути доходність даних інструментів.

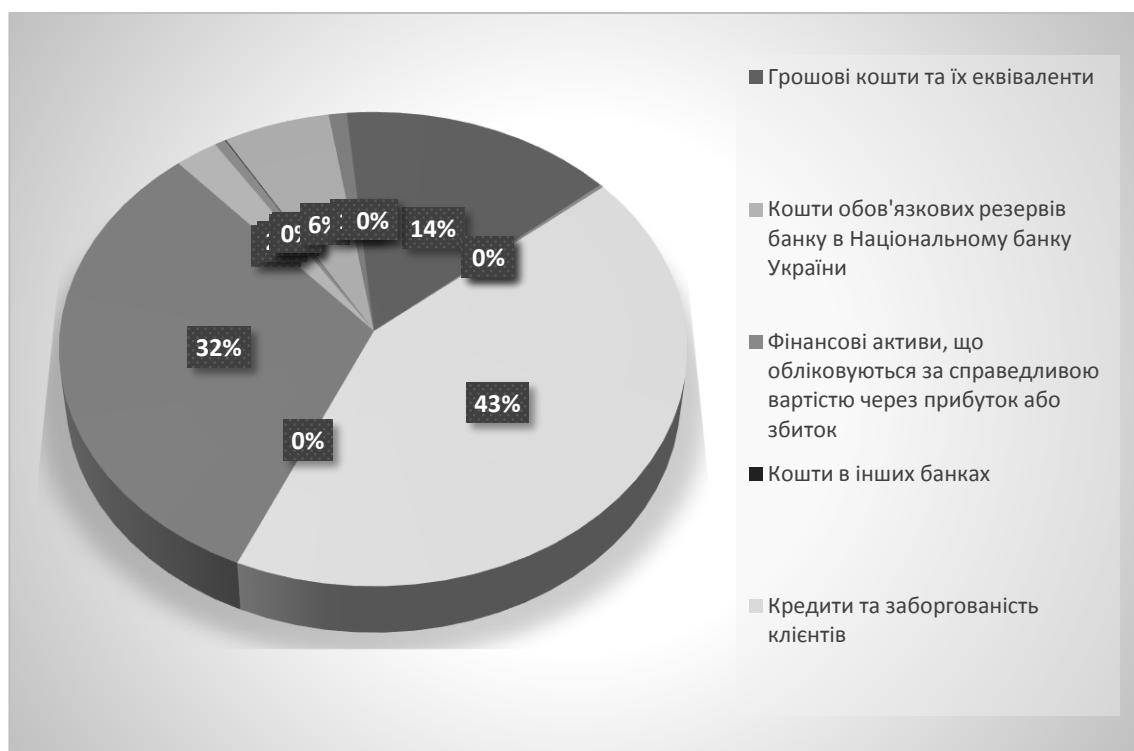

Рис. 2.3. Структура активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» 2020 р.

Джерело: складено автором на основі [32; 33].

Висока частка кредитів потребує детального вивчення працюючих та непрацюючих і проблемних кредитів, спонукає до окремого вивчення структури пасивів зобов'язань та запозичень АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Таблична форма подачі інформації дозволяє звернути увагу на ключові моменти в формування пасивів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» (таблиця 2.3). Незначне збільшення активів віддзеркалює і зростання пасивів банку, однак на

відміну від активів в зобов'язаннях спостерігається істотна зміна в структурі у 2020 році. Стрімке зростання коштів банків у загальній структурі говорить про її оптимізацію та активізацію діяльності АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Таблиця 2.3

Аналіз зобов'язань АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Найменування статті	2018	2019	2020	абсолютне відхилення, (+/-)		відносне відхилення, (+/-)	
				5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ							
Кошти банків	19171	49519	495548	30348	446029	158,30%	900,72%
Кошти клієнтів	2991635	2549155	2489638	-442480	-59517	-14,79%	-2,33%
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	224	0	0	-224	0	-100,00%	-
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0	0	0	-	-
Інші залучені кошти	1668	958	593	-710	-365	-42,57%	-38,10%
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0	0	0	0	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	-	-
Резерви за зобов'язаннями	9	3298	31	3289	-3267	36544,44%	-99,06%
Інші фінансові зобов'язання	31610	42839	25921	11229	-16918	35,52%	-39,49%
Інші зобов'язання	21456	25688	31212	4232	5524	19,72%	21,50%
Субординований борг	0	0	0	0	0	-	-
Зобов'язання групи вибуття	0	0	0	0	0	-	-
Зобов'язання – усього за додатковими статтями		0	0	0	0	-	-
Усього зобов'язань:	3065773	2671457	3042943	-394316	371486	-12,86%	13,91%

При зростанні коштів банків (на 446029 тис грн.) зменшились кошти клієнтів (на 59517 тис. грн) та інші залучені кошти, що дозволило збалансувати структуру зобов'язань та наблизило банк, що досліджується, до загальносвітових принципів оптимізації структури активів та пасивів.

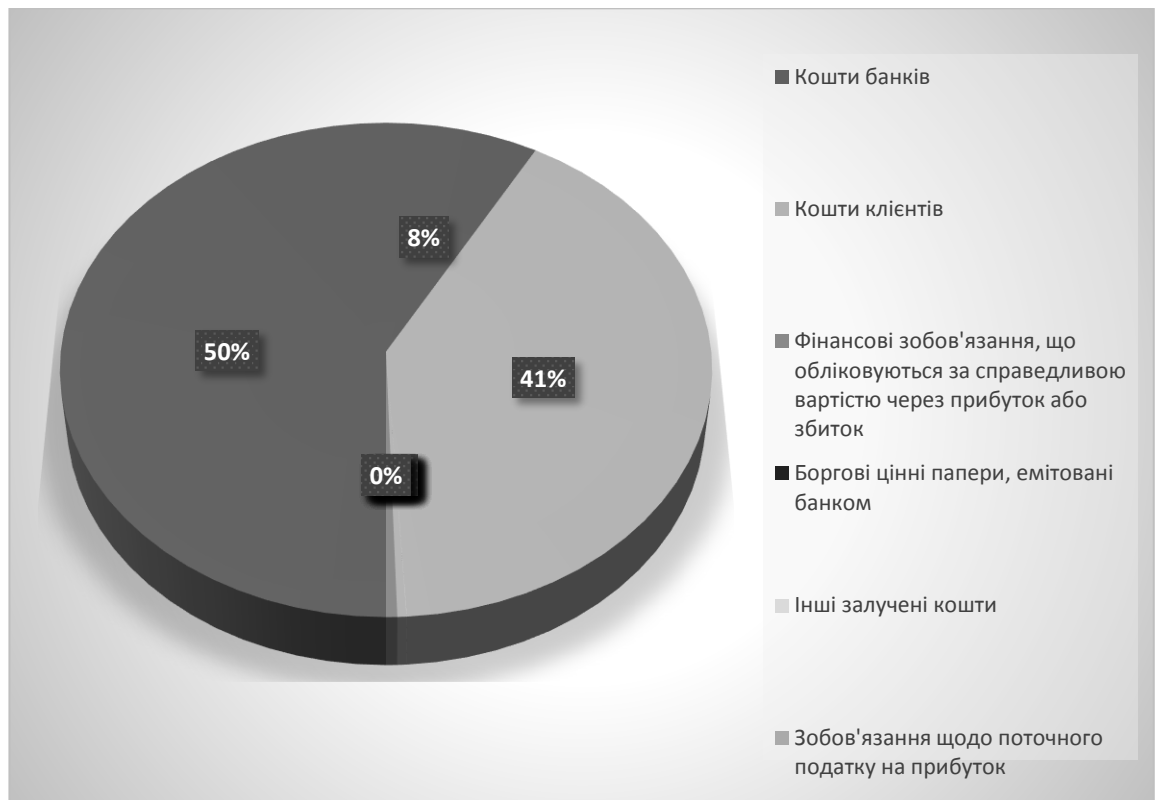

Рис. 2.4. Структура зобов'язань АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» 2020 р.

Джерело: складено автором на основі [32; 33].

Окремим питанням залишається співвідношення власних та запозичених коштів банку. При здійсненні відповідного дослідження окремо варто вивчити власний капітал АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» (Таблиця 2.4).

Дослідження власного капіталу варто розпочати з того, що банк відповідає вимогам критеріїв регулятора, що сьогодні знову мають складати 500 млн. грн. Тимчасове послаблення в період коронакризи суттєво не вплинуло на банк, що досліджується, оскільки його статутний капітал відповідав зазначеним вимогам

ще у 2016 році. Поступова докапіталізація безумовно позитивно вплинула на стабільність банку. При цьому змінилась і структура його капіталу.

Таблиця 2.4

Аналіз зобов'язань АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Найменування статті	2018	2019	2020	абсолютне відхилення, (+/-)		відносне відхилення, (+/-)	
				6	7	8	9
1	2	3	4				
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ							
Статутний капітал	607798	856566	856566	248768	0	40,93%	0,00%
Емісійні різниці	8022	8022	8022	0	0	0,00%	0,00%
Незарєстрований статутний капітал	248768	0	0	-248768	0	-100,00%	
Інший додатковий капітал	0	0	0	0	0		
Резервні та інші фонди банку	261297	262232	262232	935	0	0,36%	0,00%
Резерви переоцінки	590	-2925	-2925	-3515	0	-595,76%	0,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	130679	138947	141068	8268	2121	6,33%	1,53%
Усього власного капіталу	1257154	1262842	1264963	5688	2121	0,45%	0,17%
Усього зобов'язань та власного капіталу	4322927	3934299	4307906	-388628	373607	-8,99%	9,50%

Загальне співвідношення власних та запозичених коштів зручно розглянути за допомогою рисунку 2.5. спрощене аналітичне дослідження показує роботу на розбалансованість структури пасиву АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». Позитивні зрушення є у бік зростання коштів кредитних

установ серед зобов'язань банку, однак, їх частка все що залишається не суттєвою (12 %). Значна частка коштів клієнтів в структурі пасивів в період кризових явищ не може вважатись позитивним фактором, оскільки загальні тенденції ринку та негативні кредитні очікування можуть спонукати до дестабілізації ресурсів банку, шляхом їх зменшення.

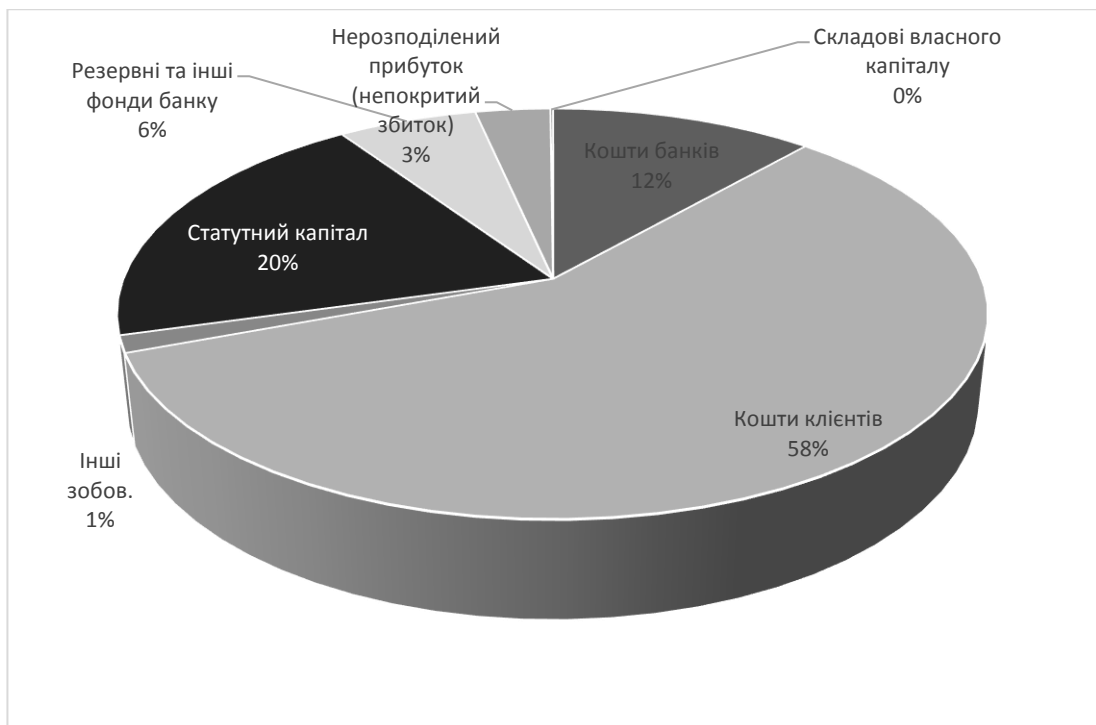

Рис. 2.5. Структура зобов'язань та власного капіталу у загальній структурі пасивів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» 2020 р.

Джерело: складено автором на основі [32; 33].

При вивченні основних фінансових показників та оцінці фінансової стабільності АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» необхідно також скористатись методикою регулятора по визначенню основних економічних нормативів [34] та вимогами до відкритої валютної позиції українських банків [35].

Результати застосування означених методик зручно викласти у формі таблиці з урахуванням змін до вимог оцінки ліквідності банків відповідно до

Базель III [36]. Ведення цілого ряду нових нормативів потребує детального їх аналізу. В рамках регулювання та підтримки стабільності банківського сектору норма регулятивного капіталу набуває особливої ваги.

Таблиця 2.5

Оцінка АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за основними фінансовими показниками

№ з/п	Показник	Роки		
		2018	2019	2020
1	2	3	4	5
1	Норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1) тис. грн	934 318	847 303	847 794
2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), %	36,72	44,33	37,94
3	Норматив достатності основного капіталу (Н3), %		44,34	37,94
4	Норматив миттєвої ліквідності (Н4), %	126,39	з 02.09.2019 р. не розраховуються	
5	Норматив поточної ліквідності (Н5), %	106,76		
6	Норматив короткострокової ліквідності (Н6), %	109,71	100,23	87,46
7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), %	49,06	49,87	73,23
8	Норматив великих кредитних ризиків (Н8), %	132,51	119,36	169,17
9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9), %	15,27	12,38	10,50
10	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11), %	0,93	0,93	0,28
11	Норматив загальної суми інвестування (Н12), %	1,28	1,28	0,34
12	Ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1), %	12,8036	14,9452	10,4606
13	Ліміт загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2). %	2,3172	2,9084	7,1924
14	Коефіцієнту покриття ліквідністю за всіма валютами (LCRвв), %	не розраховувався	294,17	287,23
15	Коефіцієнту покриття ліквідністю за іноземною валютою в гривневому еквіваленті (LCRів), %		184,30	134,46
16	Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR)	Введено з 1 квітня 2021 року		

Джерело: складено автором на основі [31-37].

Варто зазначити, що посткоронавірусна криза вплинула на всю банківську систему, не виключенням став и показник регулятивного капіталу АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», однак його зменшення у 2019 році (на 87 015 тис. грн.) можна виправдати послабленням вимог регулятора та збільшенням кількості активних операцій банку, що позитивно вплинуло на його прибутковість, що у 2018 році мала негативне значення. За даними адекватності регулятивного капіталу можна стверджувати, що банк має задовільну структуру активів, що відповідає вимогам регулятора. Основний капітал до загальної кількості активів показує майже 38 %, що втричі перевищує норму. Коефіцієнт покриття ліквідністю яв у іноземній так і у всій валюті перевищує норму майже вдвічі. Певна негативна тенденція спостерігається за іноземною валютою, однак її можна пояснити певним дефіцитом валюти на посткоронакризовому ринку.

За результатами аналізу в цілому можна зробити висновок, що АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» є достатньо стабільним, а його основні фінансово – економічні показники в цілому відповідають нормам та нормативам регулятора.

2.3. Особливості впровадження інноваційних продуктів та послуг, їх вплив на формування доходу банку

Дослідження динаміки та структури активів і пасивів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», вивчення його основних фінансових показників дозволяє рекомендувати банку впровадження нових видів продуктів та послуг. З метою обґрунтування прийняття рішення необхідно провести додаткове дослідження, що дозволить прийняти відповідне рішення.

Питання формування прибутку на базі депозитної корпорації детально було розглянуто у першому розділі даної роботи. Для продовження досліджень необхідно конкретизувати вплив поведінки витрат на показники прибутковості

банку. З цією метою пропонується спростити загальноприйняту модель формування прибутку банку. Загальновідомо, що операційні доходи депозитна корпорація може отримувати при:

- зростанні вартості активів;
- ефективному використанні капіталу;
- наданні об'єктів у лізинг;
- у вигляді комісії;
- збільшення вартості цінних паперів;
- зростання вартості об'єктів нерухомості;
- позитивній зміні курсів валют, тощо.

Для подальшого дослідження пропонується виділити в структурі операційних доходів комісійні доходи та спрогнозувати їх залежність від впровадження та використання інноваційних продуктів та послуг.

Аналіз прибутку до оподаткування банку пропонуємо здійснювати за спрощеною методикою (рис. 2.6):

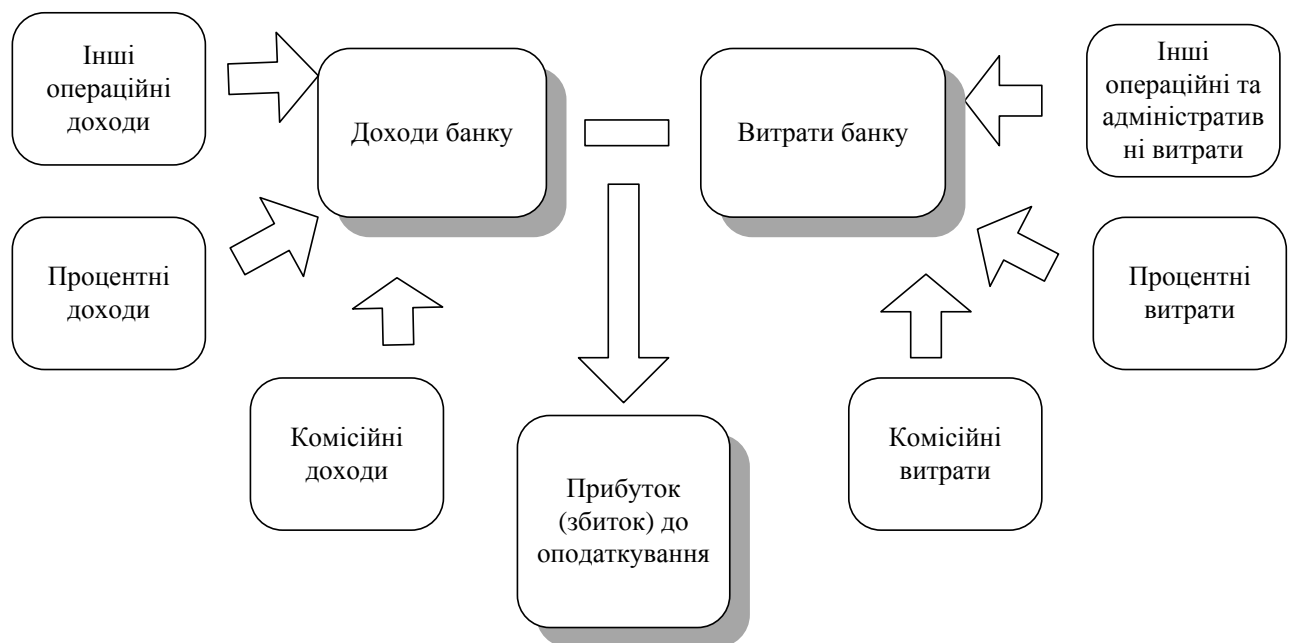

Рис. 2.6. Адаптована модель формування операційного прибутку АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Для визначення факторів впливу на прибуток (збиток) АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» звернемося до показників фінансової звітності банку (додатки Б та В). Динаміку формування операційного прибутку АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» зв основними складовими зручно представити у вигляді рисунка 2.7

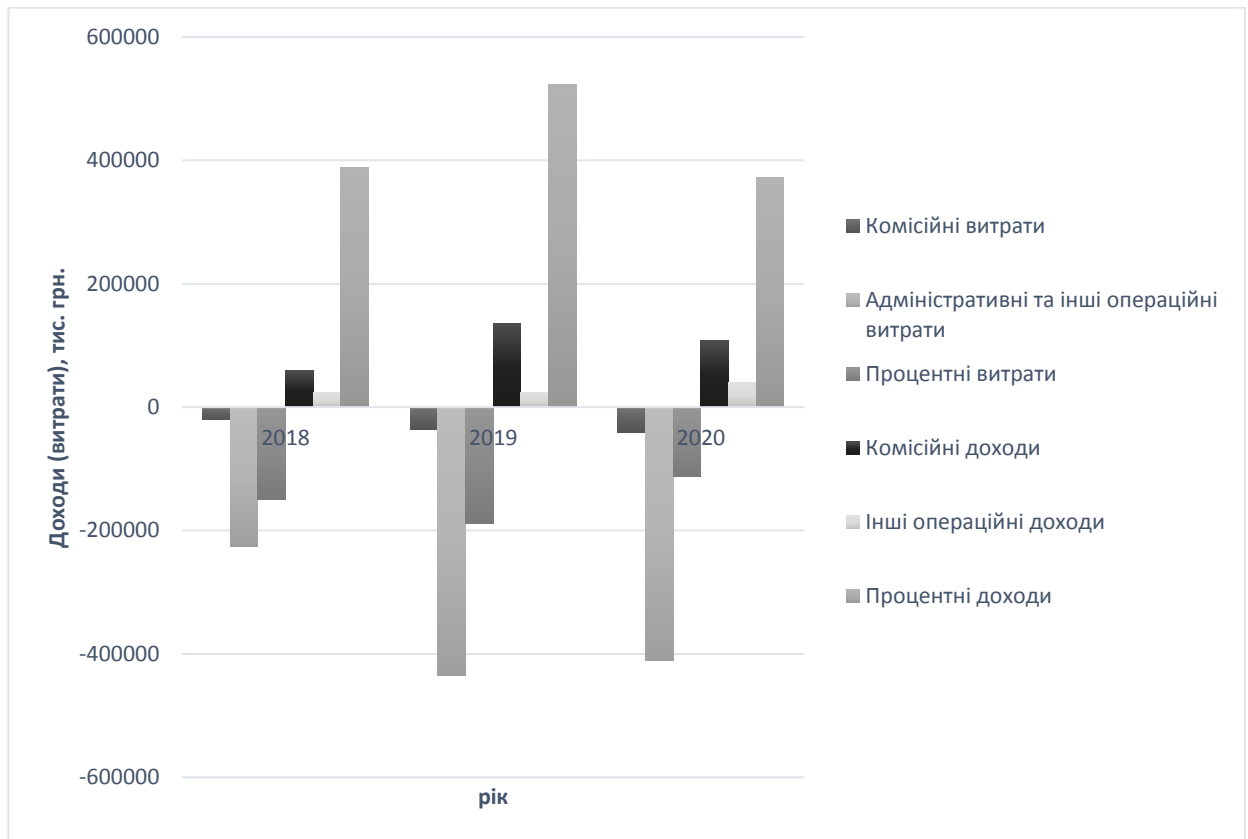

Рис. 2.7. Динаміка формування операційного прибутку АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за 2018-2020 рр.

Вивчаючи динаміку означених показників можна помітити певну невідповідність інших операційних доходів та інших операційних витрат. Така нерівність існує за рахунок включення до інших операційних адміністративних витрат банку, що традиційно становлять значну частину витрат при роботі з клієнтами. На нашу думку варто детальніше проаналізувати показники доходності роботи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» (таблиця 2.6) та дослідити структуру адміністративних витрат організації (таблиця 2.7).

Таблиця 2.6

Доходи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Найменування статті	2018	2019	2020	абсолютне відхилення, (+/-)		відносне відхилення, (+/-)	
				5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи	388227	523361	371471	135134	-151890	35%	-29%
Процентні витрати	-150390	-188945	-112083	-38555	76862	26%	-41%
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	237837	334416	259388	96579	-75028	41%	-22%
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках	-118679	-31563	-73807	87116	-42244	-73%	134%
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати) після створення резерву під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках	119158	302853	185581	183695	-117272	154%	-39%
Комісійні доходи	59102	136302	108762	77200	-27540	131%	-20%
Комісійні витрати	-19724	-36171	-40568	-16447	-4397	83%	12%
Результат від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-6351	46494	79920	52845	33426	-832%	72%
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	126	9	0	-117	-9	-93%	-100%
Результат від операцій з іноземною валютою	12313	38593	9183	26280	-29410	213%	-76%
Результат від переоцінки іноземної валюти	12634	-51103	58083	-63737	109186	-504%	-214%

Закінчення табл. 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	-11555	-25947	-11555	-14392	-	125%
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	0	-2304	357	-2304	2661	-	-115%
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	-2485	-3640	-2485	-1155	-	46%
Чисте (збільшення) зменшення резервів за зобов'язаннями	0	-3294	2408	-3294	5702	-	-173%
Інші операційні доходи	24143	23841	40707	-302	16866	-1%	71%
Адміністративні та інші операційні витрати	-226456	-	-	-	24246	92%	-6%
Прибуток/(збиток) до оподаткування	-25055	6056	3968	31111	-2088	-124%	-34%
Витрати на податок на прибуток	-1431	-3909	-1847	-2478	2062	173%	-53%
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває	-26486	2147	2121	28633	-26	-108%	-1%
Прибуток/(збиток) за рік	-26486	2147	2121	28633	-26	-108%	-1%

За результатами аналізу очевидним стає залежність показників прибутку АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» від зовнішніх факторів впливу. Навіть при такому незначному проміжку часу (з 2018 по 2020 рр.) очевидним є вплив кризових явищ та процесів на основні показники розвитку банку. Так збитки 2018 року несуть в собі «відлуння» кризи 2014, падіння показників прибутковості у 2020 відображають коронакризу 2019 року.

Окрім загальної оцінки рівня прибутку та витрат АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» необхідно також враховувати ефективність використання ресурсів банком. При реалізації консервативної політики, яку веде АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», значна кількість коштів залишається не рівні пасивних доходів. Тому визначення можливостей впровадження нових банківських продуктів варто розпочати з додаткового вивчення обсягу капіталу банку.

На наш погляд, прибуток АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» варто представити у вигляді спрощеної моделі, що враховуватиме обсяг капіталу банку, показники його доходності та рентабельності (формула 2.1)

$$\Pi = ОК * \frac{Д}{А} * \frac{А}{ОК} * \frac{\Pi}{Д} = ОК * Д_А * М_к * R_д, \quad (2.1)$$

де ОК – обсяг капітал банку, що відображає валюта пасиву балансу;

$Д_А$ – доходність активів, що показує рівень ефективності використання активів та визначає співвідношення сукупних доходів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» до загальних активів;

$М_к$ – мультиплікатор капіталу, як показник максимальної здатності банку залучати депозити та надавати кредити без порушень у показниках фінансової стійкості АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»;

$R_д$ – показник прибутковості (рентабельності) вказує на дохідність отриману на одну гривну воженого капіталу. Пропонується до розрахунку, як відношення прибутку до оподаткування до сукупного доходу.

При вивченні даних для аналізу (таблиця 2.7) варто помітити, що негативні зміни в прибутку до оподаткування є результатом не ефективного використання ресурсів банку. Так збільшення обсягу капіталу, зростання активів та доходів банку призвели до зменшення прибутку. Така парадоксальна ситуація могла статись лише у випадку збільшення витрат.

Таблиця 2.7

Вихідні дані аналізу АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

№ з/п	Показник	Роки		
		2018	2019	2020
1	Прибуток до оподаткування (П), тис. грн.	-26486	2147	2121
2	Обсяг капіталу (ОК), тис. грн.	1257154	1262842	1264963
3	Сукупні доходи банку (Д), тис. грн.	496545	768591	1113452
4	Активи банку (А), тис. грн.	4322927	3934299	4307906
5	Рівень ефективності використання активів (Д _А)	0,114863	0,195357	0,258467
6	Мультиплікатор капіталу (М _к)	3,438661	3,115432	3,405559
7	– показник прибутковості (рентабельності) (R _д) %	-5,33%	0,28%	0,19%

Також варто помітити, що збільшення сукупних доходів у 2020 році відбулось в основному за рахунок операцій з фінансовими інструментами та іноземною валютою, що по суті не є основними джерелами доходу банку (рисунок 2.6)

Очевидним є не суттєвий вплив загального обсягу капіталу на прибутковість його діяльності. Дане твердження характерне для АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», оскільки ефективність використання його капіталу мінімальна. Найвпливовішим

показником виявився рівень прибутковості (рентабельності), другим за ступенем впливу стала ефективність використання активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Спираючись на дані аналізу можна порекомендувати банку, що досліджується звернути особливу увагу на ефективність своїх вкладень, зробити акцент на падінні рівня процентних доходів та попрацювати над додатковими можливостями оптимізації рівня витрат, у тому числі адміністративних.

Таблиця 2.8

**Результати факторного аналізу прибутку до оподаткування АТ
«ІНДУСТРІАЛБАНК»**

Загальна зміна прибутку до оподаткування у 2020 році, тис. грн.	-26		
Фактори впливу на прибуток АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» до оподаткування	Вплив на абсолютну зміну прибутку, тис. грн.	Абсолютні зміни (+/-)	Відносні зміни
Зміни прибутку за рахунок (ОК), тис. грн.	3,60598317	2121	1,00167955
Зміни прибутку за рахунок рівня ефективності використання активів, тис. грн.	694,760418	0,06311058	1,32305333
Зміни прибутку за рахунок мультиплікатора капіталу	264,976348	0,29012641	1,09312556
Зміни прибутку за рахунок прибутковості (рентабельності)	- 989,342749	- -0,09%	- 68,19%

Обсяг прибутку безпосередньо залежить від суми отриманих доходів та суми здійснених витрат. Джерелом доходів комерційного банку є всі види діяльності, що групуються за формою отримання, ступенем стабільності та порядком обліку доходів.

Висновки до розділу 2

Результат аналізу, проведеного в другому розділі роботи, показали, що вимоги зовнішнього динамічного середовища до українських банків зростають, індивідуалізація попиту на банківських послуги показує необхідність стрімкого введення нових банківських продуктів та послуг. Збільшення загальноадміністративних витрат у 2019 му році говорить про додаткові витрати банків на забезпечення організації дистанційного обслуговування з використанням специфічних методів та методик їх надання.

З огляду на проаналізоване середовище здійснення банківської діяльності, на наш погляд, варто виділити наступні напрямки розвитку з урахуванням сталого розвитку банку:

- оптимізація складу та структури витрат банку з метою підвищення ефективності бізнесу;
- розширення та урізноманітнення банківських продуктів, підвищення їх якості та конкурентоспроможності;
- підвищення оперативності реакцій на зміну зовнішніх факторів;
- адаптація банківських пропозицій під потреби ринку на основі оперативності прийняття рішень;
- вкладення коштів у підтримку та розвиток репутації банківської установи;
- робота над довірою клієнтів;
- створення комфортніших та зручніших умов обслуговування при належному рівні ціноутворення;
- постійне удосконалення існуючих продуктів в послуг з урахуванням передових інформаційних технологій, тощо.

За результатами аналізу в цілому можна зробити висновок, що АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» є достатньо стабільним, а його основні фінансово – економічні показники в цілому відповідають нормам та нормативам регулятора.

Однак, наявні певні проблеми. Так в структурі активів банку помітна розбалансованість, відкрито питання з співвідношенням основних видів працюючих активів. Розуміючи загальну тенденцію переходу банку на цінні папери до погашення, варто окремо розглянути доходність даних інструментів.

В структурі активів банку наявна певна розбалансованість (рисунок 2.3), відкрито питання з співвідношенням основних видів працюючих активів. Розуміючи загальну тенденцію переходу банку на цінні папери до погашення, варто окремо розглянути доходність даних інструментів.

При зростанні коштів банків (на 446029 тис грн.) зменшились кошти клієнтів (на 59517 тис. грн) та інші залучені кошти, що дозволило збалансувати структуру зобов'язань та наблизило банк, що досліджується, до загальносвітових принципів оптимізації структури активів та пасивів.

Збільшення сукупних доходів у 2020 році відбулось в основному за рахунок операцій з фінансовими інструментами та іноземною валютою, що по суті не є основними джерелами доходу банку. За результатами факторного аналізу виділені чотири основних фактори, що впливають на прибуток АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». При цьому, очевидним став не суттєвий вплив загального обсягу капіталу на прибутковість, дане твердження характерне для АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», оскільки ефективність використання його капіталу мінімальна. Найвпливовішим показником виявився рівень прибутковості (рентабельності), другим за ступенем впливу стала ефективність використання активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Спираючись на дані аналізу можна порекомендувати банку, що досліджується, звернути особливу увагу на ефективність своїх вкладень, зробити акцент на падінні рівня процентних доходів та попрацювати над додатковими можливостями оптимізації рівня витрат, у тому числі адміністративних.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» ШЛЯХОМ ВВЕДЕННЯ НОВИХ ПОСЛУГ

3.1. Механізм розробки та введення нових банківських продуктів

Формування підходів до розвитку банків бере початок від західної теорії та практики і спирається на технологічний прогрес та прагнення задоволення потреб клієнта як основу функціонування депозитних корпорацій. Даний принцип відображається у використанні західними банками клієнтоцентричної моделі, яка передбачає створення та організацію всіх бізнес-процесів банку навколо клієнта.

Таким чином, якщо банки раніше жили за простим сценарієм -традиційні принципи управління та класична реклама по телебаченню, радіо, в газетах та журналах, то тепер вони вже працюють в середовищі, де їх офлайн діяльність відразу відбивається онлайн. Саме тому, потрібно постійно підтримувати рівень лояльності клієнтів цих обох полях.

Крім цього, обсяг традиційних послуг постійно зменшується.

Таким чином, банкам необхідно постійно шукати нові ідеї для того, щоб відповідати новим актуальним вимогам своїх клієнтів.

При цьому дана сфера діяльності є досить незвичною для традиційних підходів та достатньо ризикованою. З даний аспект є сукупністю маси можливостей по розширенню каналів дистрибуції, формуванню бази «нових клієнтів» виходу на «нові ринки» та ін.

Варто відмітити, що, все ще велика кількість банкірів відноситься до необхідності впровадження нових технологій та банківських продуктів індиферентно. Оскільки зміна в такому історично консервативному і усталеному

секторі, як банківський, зустрічає деякий опір, який властиво відчувати перед будь-якими змінами такого масштабу.

Особливо відстають від світових тенденцій малі та середні банки. Їх політика з проведення цифровізації носить наздоганяючий характер, що говорить про прогалини у стратегічному плануванні банків.

Неоднорідність банківського сектору призводить до необхідності його поділу на певні сегменти в рамках яких буде логічно запропонувати механізм розробки та введення нових банківських продуктів.

За допомогою кластерного аналізу була проведена класифікація банків України за такими показниками: обсяг активів (міра масштабності діяльності), рентабельність активів (як міра прибутковості), коефіцієнт резервування по активних операціях (як ступінь надійності), відношення високоліквідних активів до зобов'язань до запитання (як міра ліквідності) і співвідношення капіталу і активів (як міра достатності капіталу), яка дозволила одночасно врахувати кілька критеріїв оцінки і розділити сукупність банків на групи з точки зору мінімізації внутрішньо групових відстаней. Головний критерій об'єднання банків в кластери - міра схожості між ними, в нашому випадку вона виражається в мінімальній відстані між точками в n-вимірному просторі, яке було визначено за формулою евклідової відстані. На рис. 3.1. представлена дендограма класифікації банків України.

Грунтуючись на результатах побудови дендрограми, сукупність банків була розділена на 6 кластерів:

- у перший кластер увійшли найбільші банки України - для цієї групи характерні великі масштаби діяльності при інших середніх показниках;
- в другій кластер увійшли банки з високим рівнем ліквідності;
- в третій - банки з низькою рентабельністю і високою часткою резервування, такий взаємозв'язок можна пояснити підвищеною ризикованістю здійснюваних цими банками операцій;

- в окремий кластер виділився Укрпромбанк, що перебуває на стадії ліквідації;
- інші два кластери дуже схожі за своїми характеристиками, які є середніми.

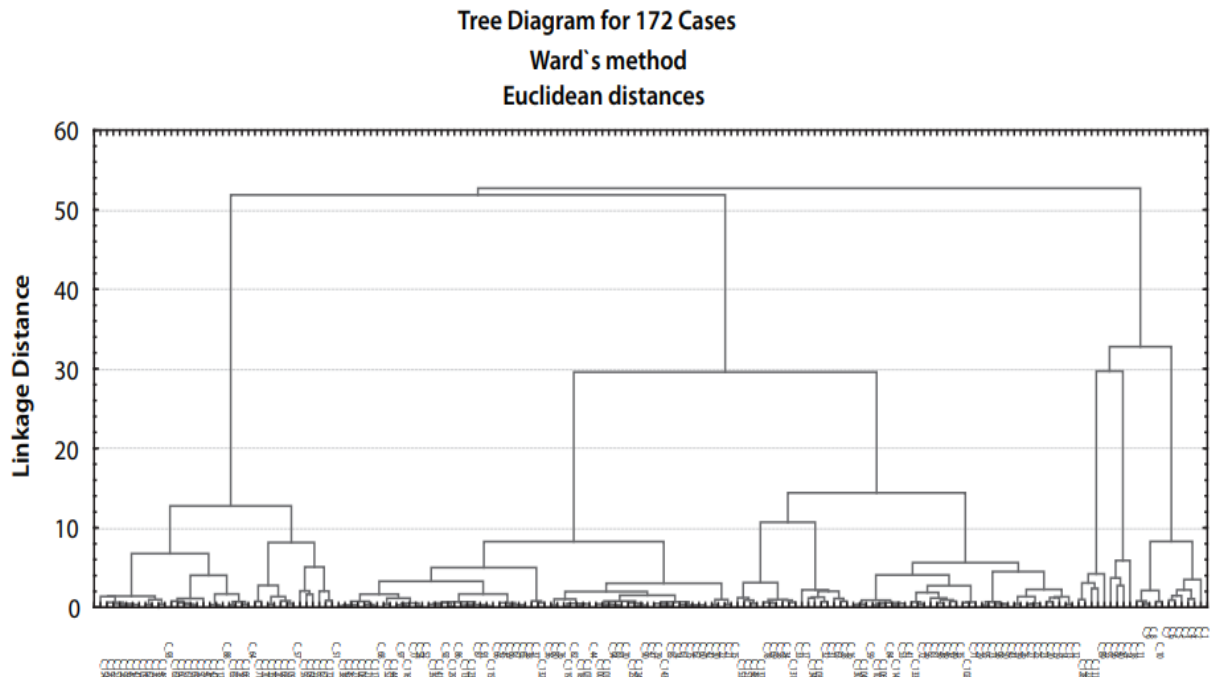

Рис. 3.1. Дендограма класифікації банків України [38]

Можна відзначити лише те, що в одній з груп, менш чисельній, резервування є трохи вище за середнє, а рентабельність - нижче, в іншій же групі ситуація протилежна, можна припустити, що при певних умовах (збільшення ризикованості діяльності) перша з цих груп може приєднатися до кластеру 3. Таким чином, найбільш привабливими партнерами можуть бути банки, що увійшли в перший і другий кластери.

Використовуючи ті ж показники, що і для кластеризації, визначимо інтегрований показник - узагальнюючу оцінку, яка може використовуватися як рейтингове значення для першого кластера. Розрахунок інтегрованого показника здійснюється за допомогою таксономічного методу [39]. Він має наступний вигляд:

$$Q = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_i} d^2(X_j, \bar{X}_i) \quad (3.1)$$

Максимально можливе значення підсумкового інтегрального показника може становити 1. Це може статися за умови, якщо один банк має найвище значення за всіма ознаками в індикативній групі. Як показав проведений аналіз, такого банку в досліджуваній групі не існує. Більш того, банк, який зайняв першу позицію по даному рейтингу, - ПриватБанк - відповідає цим умовам лише на 47%, виступаючи еталоном за обсягом активів і в частці резервування. Укрексімбанк зайняв в рейтингу друге місце (підсумковий бал - 0,46), але при цьому він не є лідером за жодним з критеріїв, що свідчить про хорошу збалансованість всіх складових політики банку. Також до трійки увійшов Ощадбанк, перш за все завдяки високій рентабельності і стосовно капіталу та активів.

Очевидно, що даний інтегрований показник не здатний дати реальну якісну оцінку ефективності діяльності того чи іншого банку. Він служить лише мірою порівняння банків між собою за кількома показниками одночасно. Щоб дати об'єктивну характеристику того чи іншого банку, доцільно проводити порівняння його показників не з середніми значеннями по групі, а з певними теоретично обґрунтованими нормативними значеннями. Визначення даних нормативів є дуже складним завданням, воно повинно спиратися на реалії і тенденції макроекономічного розвитку, потреби економіки і суспільства, міжнародні стандарти.

Запропоновані рекомендації щодо вдосконалення системи рейтингового оцінювання дозволяють визначити проблеми в діяльності банку, розробити шляхи їх вирішення для підвищення конкурентоспроможності в умовах посилення інтеграції на міжнародному ринку.

Доцільними також були б зміни у підході до визначення деяких економічних нормативів. Зокрема, слід розглянути можливість більшої диференціації коефіцієнтів ризику, на які зважаються активи банку при розрахунку нормативів ліквідності, оскільки умови кризової економіки дещо відрізняються від банківської практики розвинутих країн щодо ризиковості окремих видів кредитних вкладень, визначених Базельською угодою. Це дало б змогу стимулювати комерційні банки до оптимального формування власного кредитного портфеля та розширення операцій із надійнішими позичальниками.

Серед регулятивних показників ризику, встановлених для комерційних банків нашої країни, є й норматив інвестування, який визначає можливості використання банківського капіталу для придбання цінних паперів акціонерних товариств, інших підприємств та недержавних боргових зобов'язань. Очевидно, призначення цього показника – обмежити використання банківських ресурсів на інвестиції в цінні папери можна вважати досить ризиковим видом вкладень. На нашу думку, слід було б розробити регулятивні заходи щодо тимчасового запровадження жорсткіших вимог за нормативом інвестування (наприклад, на рівні 20%). Це зумовлюється такими факторами: переорієнтацією банківських ресурсів із фондового ринку на ринок позикових капіталів; зниження загального рівня банківських ризиків (банки мають більше можливостей щодо аналізу кредитоспроможності потенційного позичальника, ніж щодо фінансової стійкості емітента цінних паперів, який може бути й не клієнтом банку); стимулювання ефективнішого використання коштів підприємствами реального сектора [40].

Отже, всі розглянуті вище нормативи, запроваджені Національним банком України для регулювання діяльності комерційних банків, не лише слугують важливим інструментом впливу на їх здатність виконувати свої платіжні зобов'язання, а й спроможні безпосередньо впливати на рівень активності банківських установ у сфері організації кредитування клієнтів. Водночас

нормативні значення, встановлені для відповідних регулятивних показників, є своєрідною граничною межею, вихід за яку може становити загрозу стійкості комерційних банків на фінансовому ринку, причому, як кожного зокрема, так і банківської системи загалом. Однак, враховуючи, що особливості функціонування банківських установ у різних сферах застосування ресурсів суттєво відрізняються і, до того ж, самі банки за видом, спеціалізацією, розміром капіталу та іншими ознаками діють із різним ступенем ризику, нормативні показники регулювання їх функціонування бажано було б певним чином диференціювати.

Основними критеріями для подібної диференціації може бути орієнтація кредитної політики комерційного банку та спрямування сформованих ним ресурсів на кредитування тієї сфери реального сектора економіки, розвиток якої відповідними урядовими програмами визначено як пріоритетний. При цьому важливим є не вибір галузі (він може змінюватися залежно від економічної ситуації), а встановлення гнучкого режиму застосування нормативів, який би давав змогу пом'якшувати ті чи інші обмеження кредитної активності банківських установ і відтак стимулювати їх до збільшення обсягів позичкових операцій у пріоритетних на даний час сферах економіки [41].

Реалізація зазначених завдань може бути забезпечена, крім іншого, шляхом диференціації нормативів для банків із різними розмірами власного капіталу та статутного фонду. Принцип простий: чим вищі зазначені показники, тим вірогіднішою є можливість збереження банком стійкості на фінансовому ринку порівняно з кредитними установами, які мають недостатній розмір власних коштів.

Щоб вирішити проблему, банкам довелось працювати над перенесенням частини своїх найважливіших послуг, пропонованих клієнтам, на хмарну платформу. Ситуація погіршується відставанням розвитку нормативно – правової бази від умов розвитку та роботи ринку банківських послуг.

Як показують аналітичні дослідження, понад 50% банківських послуг надаються в одній або кількох цифрових формах, відповідно, саме ці послуги підлягають трансформації та перенесенню на платформи на основі хмарних обчислень у першу чергу.

Варто підкреслити, що за результатами кластерного аналізу АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» перебуває в групі банків з низькою рентабельністю і високою часткою резервування, що цілком підтверджують результати аналізу другого розділу роботи.

Подальші дослідження проводитимуться саме в рамках визначеної групи, оскільки визначені характеристики зумовлюють певні особливості інноваційного процесу. З урахуванням особливостей АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» запропоновано механізм впровадження нових банківських продуктів та послуг, що представлений на рисунку 3.1

Варто звернути увагу, що даний підхід ділить новітні банківські продукти та послуги на дві категорії. До першої відносимо готові банківські продукти і, оскільки процес впровадження продуктів, що були перевірені та схвалені певною групою клієнтів традиційно менш ризиковий та простий. Такі продукти мають менший період окупності, а тому несуть у собі менші інноваційно – інвестиційні ризики. Окрім того в дану категорію можна включити банківські продукти, у тому числі програмні, що можуть бути забезпечені іншими компаніями, на умовах співпраці. Варто зазначити, що придбання охоронних документів при цьому не завжди є обов'язковою умовою роботи, за охорону власних розробок та ноу – хау може відповідати партнер. Такій підхід може зацікавити малі та середні банки.

До другої категорії відносяться нові банківські продукти та послуги. Даний вид інновацій має більший період окупності, значно вищий ступінь ризиковості та безумовно вищу дохідність. Варто зазначити, що банкам, які відповідно до кластерного аналізу відносяться до перших трьох кластерів нами рекомендовано

саме цей шлях саме на ньому ми рекомендуємо зосередитись АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

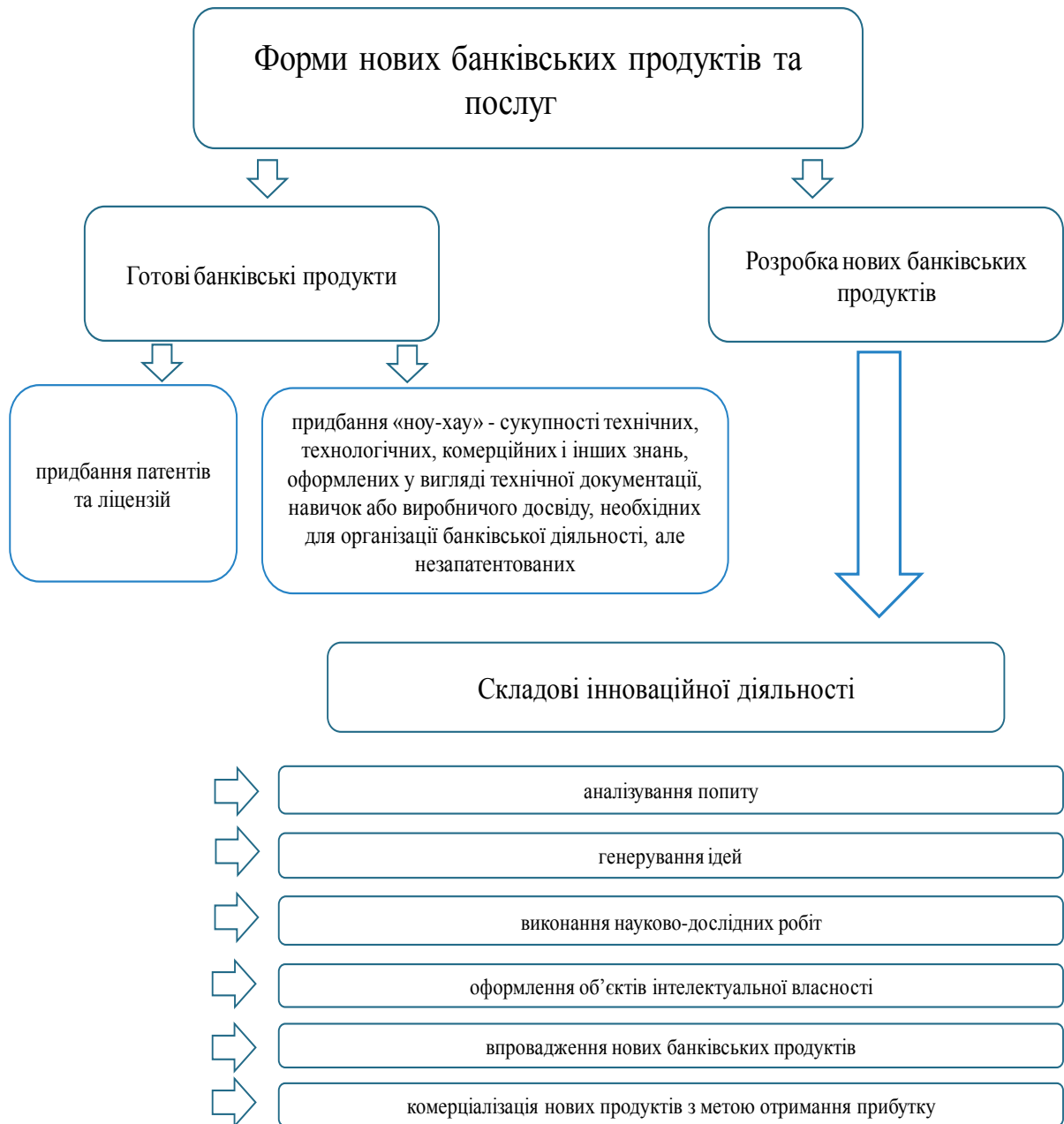

Рис. 3.1. Механізм впровадження нових банківських продуктів та послуг, АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Розробка власного, індивідуального банківського продукту завжди залучає більшу кількість клієнтів, за умови, що цей продукт їх влаштовує. Як показують опитування респондентів, сьогодні вартість банківської послуги не є основною її

конкурентною перевагою. В сучасному банківському бізнесі на перший план виходить зручність, доступність, простота та зрозумілість, швидкість надання послуг. При впровадженні даного виду новітніх банківських послуг нами рекомендовано ретельне вивчення ринку банківських послуг, дослідження вимог клієнтів, застосування клієнтоорієнтованого підходу та генерування ідеї, що буде змодельована та оцінена. При визначенні ефективності використання ідеї необхідно визначити її вартість, чистий приведений дохід, доходність, період окупності, внутрішню ставку доходності та інші показники оцінки інновацій. З огляду на різноманітність нових банківських продуктів та послуг можуть бути використані різні підходи до їх оцінки (доходний, витратний, порівняльний). При відповідності розрахованих показників нормам та нормативам оцінки виконується наступний етап – процедура отримання охоронних документів. Саме при наявності таких документів в сучасному світі можна використати конкурентні переваги, що виникають при використанні нових банківських продуктів та програм. Наступним етапом є впровадження таких продуктів, що при належному його виконанні дозволяє перейти до наступного етапу – комерційного.

Запропонований механізм дозволяє визначити пріоритети та розставити акценти при впровадженні різного напрямку нових видів банківських продуктів та послуг, оцінити ризики та обрати оптимальне їх співвідношення з рівнем доходу.

3.2. Оцінка ефективності запровадження інноваційних продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Використовуючи підхід, означений у першому підрозділі третього розділу роботи варто проаналізувати ринку банківських продуктів та послуг. У результаті розвитку комерціалізації нових видів банківських продуктів та послуг формується ринок інтелектуальної власності, який є сукупністю трансформованої продукції інтелектуальної власності, що комерціалізується з метою отримання прибутку.

Він являє собою набір механізмів, за допомогою якого здійснюється передача прав на нові види банківських продуктів та послуг та реалізуються інтереси сторін.

Саме тут відбувається перетворення інтелектуального потенціалу, який знаходиться у безперервному русі (пошук, розробка, випробування, використання), вартість якого змінюється під впливом попиту та пропозиції і залежить від темпів розвитку науково-технічного прогресу.

Проведений аналіз активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» дав можливість встановити, що для створення банком інноваційної продукції, необхідне вкладення інвестицій, які здійснюються не одномоментно, а вроздріб. Доведено, що при формуванні системи оцінювання нових видів банківських продуктів та послуг в процесі інвестування слід застосовувати в рамках дохідного підходу метод дисконтування грошового потоку. Тому основна формула для формування порядку оцінки майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності підприємства, що досліджується є формула 3.2., яка має такий вигляд:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF}{(1+k_d)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I}{(1+k_d)^t}, \quad (3.2)$$

де NPV – чиста поточна вартість; CF – грошовий потік; I – інвестиції; t – період поступлення грошових засобів; k_d – ставка дисконтування.

Виразивши вхідні змінні формули (1): обсягу V , ціни P , витрат C , часу t і ставки дисконтування k_d , можна отримати таку функціональну залежність 3.3:

$$NPV = f(V, P, C, t, k_d), \quad (3.3)$$

Як показав аналіз формули (3.1), на формування системи оцінювання інтелектуальної власності найбільшою мірою впливають місткість ринку V і ставка дисконтування k_d . Отже, подальша побудова методики має лежати в руслі застосування тих методів, які дозволяли б коректно оцінювати вхідні змінні, що входять у вираз (3.3).

Інтелектуальна власність стає вагомим нематеріальним активом банків, яку і представляє аналізоване нами АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», частка якої в загальному майні може сягати 30-35%. Проте, поряд із можливістю отримання значних доходів від використання інтелектуальної власності та забезпечення фінансової стійкості, банку зіштовхуються з цілою низкою ризикоутворюючих факторів. Це, у свою чергу, визначає необхідність використання методів та механізмів управління ризиками. Процес управління ризиком – це систематична робота з аналізу ризиків і прийняття заходів для їх мінімізації.

З розглянутих у дипломному дослідженні прийомів управління ризиками практичне значення має саме перенесення частини (хедж, опціон, страхування і диверсифікація), або всього ризику на інші особи.

Проведення оцінки впливу ризиків на АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», варто здійснювати через розрахунок коефіцієнту комерційних небезпек, що визначається за формулою 3.4:

$$K_{кн} = \left(\frac{\sum_{i=1}^n Z_i}{\sum_{j=1}^m D_j} \right) \times 100\%, \quad (3.4)$$

де $K_{кн}$ – коефіцієнт комерційних небезпек;

Z_i – прогнозована сума збитків за статтями витрат внаслідок виникнення ризиків у плановому розрахунковому періоді;

D_j – очікувана сума отриманих надходжень банку у плановому періоді;

n – кількість статей видатків в оперативному фінансовому банку;

m – кількість статей надходжень в оперативному фінансовому плані банку.

Результати розрахунків за формулою (3.4) дають змогу виявити, що залежно від значення коефіцієнта $K_{кн}$, ризики вважаються такими: $K_{кн} \leq 5\%$ – очікувані втрати банку внаслідок виникнення ризиків будуть низькими; $5\% < K_{кн} \leq 10\%$ – середніми; $10\% < K_{кн} \leq 20\%$ – високими; $K_{кн} > 20\%$ – надзвичайно високими.

Відповідно нами зроблений висновок, що страхування втрати прибутку є компенсаційною формою захисту банку від повного чи часткового неотримання потенційної вигоди (очікуваного прибутку), що зумовлене спадом, або кризовими явищами у фінансовій системі, в тому числі через форс-мажорні, обставини. Це дало змогу з'ясувати, що збитки, які може отримати АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» внаслідок виникнення несприятливих умов у зовнішньому чи внутрішньому середовищах його діяльності, не обмежуються тільки повним чи частковим неотриманням потенційної вигоди. Сюди належать й витрати, що пов'язані з поверненням рівня надання банківських послуг до бажаної ділової активності.

Вважаємо, що ефективно буде проводити оцінку нових банківських продуктів і послуг АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за наступною послідовністю (рис. 3.2).

Пропонована послідовність етапів може бути використана для наглядного відображення залежності тривалості етапів та вартості банків. Тобто, якщо визначено, що умови склалися таким чином, що максимально-можлива вартість була на етапах, що вже відбулися, то доцільно намагатися продати об'єкт власності, виручивши кошти для покриття збитків. І навпаки, якщо максимально можлива вартість тільки прогнозується, то доцільно продовжувати життєвий цикл об'єкта і комерціалізувати його на наступних етапах.

Проведення оцінювання на кожному із зазначених етапів має свої особливості та затрати і, відповідно, може проводитися по-різному. Інформація про величину вартості впливає на прийняття управлінських рішень щодо їх подальшого використання чи комерціалізації. Запропонована послідовність оцінювання вартості об'єктів власності має свої характерні особливості. Оцінювання пропонується проводити на кожному із етапів життєвого циклу і, залежно від результату, продавати не тільки завершений об'єкт інтелектуальної власності, а й об'єкти у вигляді технічної документації чи звіту про проведення

науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт потенційним покупцям, інвесторам.

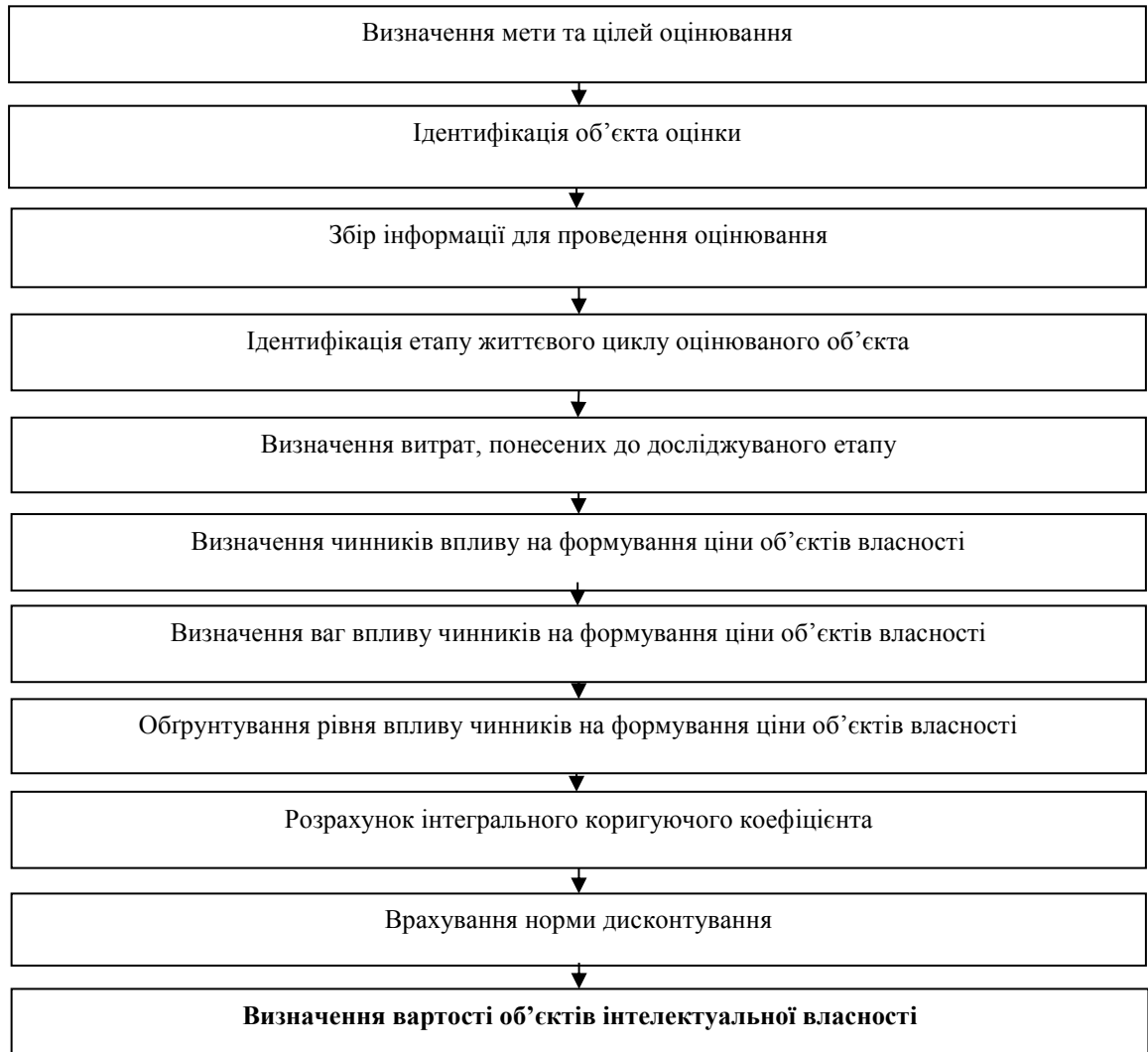

Рис 3.2. Послідовність оцінки нових продуктів і послуг АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Це дозволить не залишати без уваги потенційно-конкурентоспроможні розробки у випадку закінчення фінансування чи браку коштів на відповідні роботи і отримати певний ефект. На підставі аналізування статистичних даних діяльності АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» було визначено перелік чинників, що впливають на формування вартості нових видів банківських продуктів та послуг підприємства на кожному із етапів (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Ціноутворюючі чинники вартості нових банківських продуктів та послуг (за етапами життєвого циклу)

Етапи	Зародження ідеї	Розроблення технічного завдання	НДДКР	Технічна пропозиція	Ескізне проектування	Технічне проектування	Розроблення документації	Апробація	Реєстрація прав на ОІВ	Надання послуги	Зростання обсягів надання послуги	Спад
Чинники, № з/п	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14
Тривалість робіт, (1)		✓		✓					✓	✓	✓	✓
Врахування досвіду та кваліфікації працівників, (2)								✓	✓	✓		✓
Вплив місії та цілей організації, (3)	✓					✓		✓		✓	✓	
Кількість осіб, що задіяні у ході роботи, (4)	✓	✓		✓	✓		✓			✓	✓	✓
Перевищення планової собівартості, (5)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
Правова захищеність, (6)					✓			✓			✓	✓

Закінчення табл. 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14
Актуальність результатів досліджень на певний момент часу, (7)								✓	✓	✓		
Період проведення реєстрації прав, (8)										✓		
Вік ОПВ, (9)									✓	✓	✓	
Врахування кількості конкурентів, (10)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
Врахування величини попиту, (11)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
Популярність виробника, (12)	✓								✓	✓	✓	
Наявність аналогів на ринку, (13)	✓		✓		✓	✓	✓		✓			
Частка на ринку, (14)	✓	✓		✓	✓	✓			✓			
Можливість забезпечення конфіденційності, (15)					✓	✓			✓			

Вибрані чинники для кожного з етапів життєвого циклу нового банківського продукту, послуги дозволяють скоригувати вартість таких об'єктів на етапах, що минулися або ще мають відбутися. З'ясовано, що вибрані чинники дозволяють визначити ваги кожного із них у складі відповідних етапів життєвого циклу об'єктів промислової власності. Розрахунок ваг значущості n -го чинника визначається за формулою 3.4:

$$V_{ni} = \frac{2(N - j + 1)}{(N + 1)N}, \quad (3.4)$$

де V_{ni} – важливість (вага) n -го чинника;

N – кількість чинників, од.,

j – ранг чинника,

i – порядковий номер етапу життєвого циклу.

3.3. Вплив впровадження нових банківських продуктів на доходи АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Аналізуючи склад та структуру нових банківських продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» варто зауважити, що переробне підприємство має на балансі програмне забезпечення, та нові банківські продукти. Склад, структуру об'єктів та строк реалізації комерціалізованих прав на них зручно представити у вигляді таблиці 3.2

Таблиця 3.2.

Склад та структура нових банківських продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

№ з/п	Вид ОІВ	Вартість ОІВ, грн.	Строк дії патенту, роки
1	Патент на авторську програму	150000	10
2	Патент на новий банківський продукт	200000	10
3	Патент на нову банківську послугу	500000	10
4	Патент на новий механізм обслуговування фізичних осіб	258100	10
5	Патент на винахід в технологічній сфері	589470	20
6	Інші НА	297430	-
Всього		1995000	-

Використовуючи методику, визначену в підрозділі 3.2 даної роботи, варто здійснити оцінку ефективності використання нових банківських продуктів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» за доходним підходом, враховуючи фактор часу.

З метою визначення ефективності застосування удосконаленого механізму оцінки майнових прав на ОІВ наведемо прогнозні показники грошових потоків,

що виникають при комерціалізації нематеріальних активів АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» в таблиці 3.3

Варто зауважити, що розрахунок чистого приведеного доходу дозволяє одержати найбільш узагальнену характеристику результату інвестування, тобто його кінцевий ефект в абсолютній сумі. Під чистим приведеним доходом розуміється різниця між приведеними до теперішньої вартості сумою чистого грошового потоку за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою інвестиційних витрат на його реалізацію.

Таблиця 3.3.

Розрахунок чистого приведеного доходу від використання нового банківського продукту АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

рік	Прогнозовані грошові надходження від використання нового банківського продукту, грн.	Витрати на реєстрацію нового банківського продукту, грн.	Щорічне мито за підтримку дії нового банківського продукту, грн.	Загальна сума витрат на використання нового банківського продукту, грн.	Дисконтована сума витрат на використання нового банківського продукту, грн.	Дисконтована сума доходів від використання нового банківського продукту, грн.	Чинник дисконту
1	1000	3500	30	3530	2801,5873	793,6508	0,793651
2	1500	150	30	180	113,3787	944,8224	0,629882
3	2600		60	60	29,9944	1299,7556	0,499906
4	3500		60	60	23,8050	1388,6278	0,396751
5	6800		100	100	31,4882	2141,1948	0,314882
6	9600		100	100	24,9906	2399,0979	0,249906
7	9800		120	120	23,80057395	1943,713539	0,198338
8	9000		120	120	18,88934441	1416,700831	0,157411
9	8800		120	120	14,99154318	1099,379833	0,12493
10	7910		120	120	11,89805014	784,2798052	0,09915
11	1000		120	120	9,442896939	78,69080782	0,078691
12	500		120	120	7,49436265	31,22651104	0,062453
13	200		120	120	5,947906865	9,913178108	0,049566
14	100		150	150	5,900701255	3,933800837	0,039338
15	50		150	150	4,683096234	1,561032078	0,031221
Всього					3128,2926	14336,5487	
Різниця						11208,2560	

Отже, реалізації майнових прав на патент від використання нового банківського продукту на АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» є потенційно вигідним, оскільки забезпечує позитивну чисту теперішню вартість та надає конкурентні переваги.

Графічний аналіз ефективності комерціалізації прав на використання нового банківського продукту зручно здійснити за допомогою рисунка 3.3

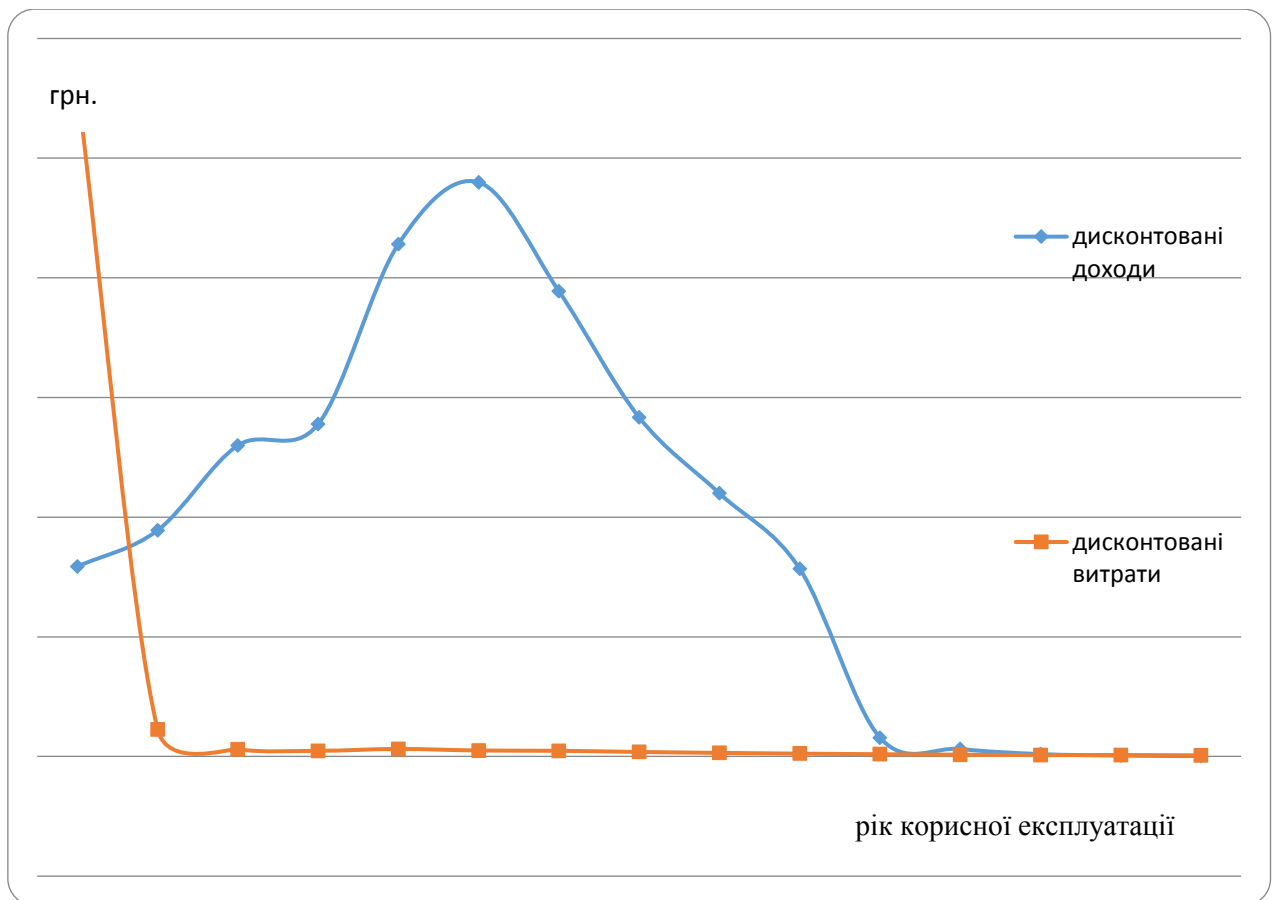

Рис. 3.3 Прогноз ефективності комерціалізації прав на новий банківський продукт АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Розрахунок використання комерціалізованого винаходу на базі АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» наведені в табл. 3.4

Таблиця 3.4

**Розрахунок чистого приведеного доходу від використання нової
банківської послуги АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»**

рік	Прогнозовані грошові надходження від використання нової банківської послуги, грн.	Витрати на реєстрацію нової банківської послуги, грн.	Щорічне мито за підтримку дії патенту на нової банківської послуги, грн.	Загальна сума витрат на використання нової банківської послуги, грн.	Дисконтована сума витрат на використання нової банківської послуги, грн.	Дисконтована сума доходів від використання нової банківської послуги, грн.	Чинник дисконту
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1500	4500	150	4650	3690,4762	1190,4762	0,793651
2	20000		150	150	94,4822	12597,6316	0,629882
3	25000		150	150	74,9859	12497,6504	0,499906
4	25000		150	150	59,5126	9918,7702	0,396751
5	25000		120	120	37,7858	7872,0398	0,314882
6	25000		120	120	29,9887	6247,6507	0,249906
7	25000		120	120	23,80057395	4958,452907	0,198338
8	25000		120	120	18,88934441	3935,280085	0,157411
9	25000		120	120	14,99154318	3123,238162	0,12493
10	25000		120	120	11,89805014	2478,760446	0,09915
11	25000		120	120	9,442896939	1967,270196	0,078691
12	25000		120	120	7,49436265	1561,325552	0,062453
13	25000		120	120	5,947906865	1239,147264	0,049566
14	25000		120	120	4,720561004	983,4502091	0,039338
15	25000		120	120	3,746476987	780,516039	0,031221
16	25000		120	120	2,973394434	619,4571738	0,024778
17	25000		120	120	2,359836853	491,6326776	0,019665
18	25000		120	120	1,872886391	390,1846648	0,015607
19	25000		120	120	1,486417771	309,6703689	0,012387
20	25000		120	120	1,179696643	245,770134	0,009831
Всього					4098,0354	71971,1170	
Різниця						67873,0816	

Характеризуючи показник “чистий приведений доход” слід зазначити, що він може бути використаний не тільки для порівняльної оцінки ефективності майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, але і як критерій доцільності їх реалізації.

Графічний аналіз ефективності комерціалізації прав на використання нового банківського продукту зручно здійснити за допомогою рисунка 3.4. При очевидному перевищенні майбутніх комерційних вигод над витратами варто врахувати початковий період створення, реєстрації та набуття прав на об'єкт інтелектуальної власності, що характеризується істотністю втрат.

Варто зауважити, що за використання доходного підходу доцільно також враховувати і ряд допоміжних показників, таких, як: індекс доходності, індекс рентабельності, дисконтований період окупності та внутрішня ставка доходності.

Індекс (коефіцієнт) доходності також дозволяє спів віднести обсяг інвестиційних витрат з майбутнім чистим грошовим потоком в результаті реалізації майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності.

За умов обмеження суми, яку можна інвестувати, нерідко виникає потреба в оптимальній комбінації реалізації зазначених форм майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Показник „індекс прибутковості” також може бути використаний не тільки для порівняльної оцінки, але й у якості критеріального при ухваленні інвестиційного рішення про можливість реалізації майнових прав.

Індекс (коефіцієнт) рентабельності в процесі оцінки ефективності реалізації майнових прав на ОІВ може грати лише допоміжну роль, тому що не дозволяє повною мірою оцінити весь зворотний інвестиційний потік щодо їх реалізації (значну частину цього потоку складають амортизаційні відрахування) і не порівнює показники, що аналізуються з урахуванням часового континууму.

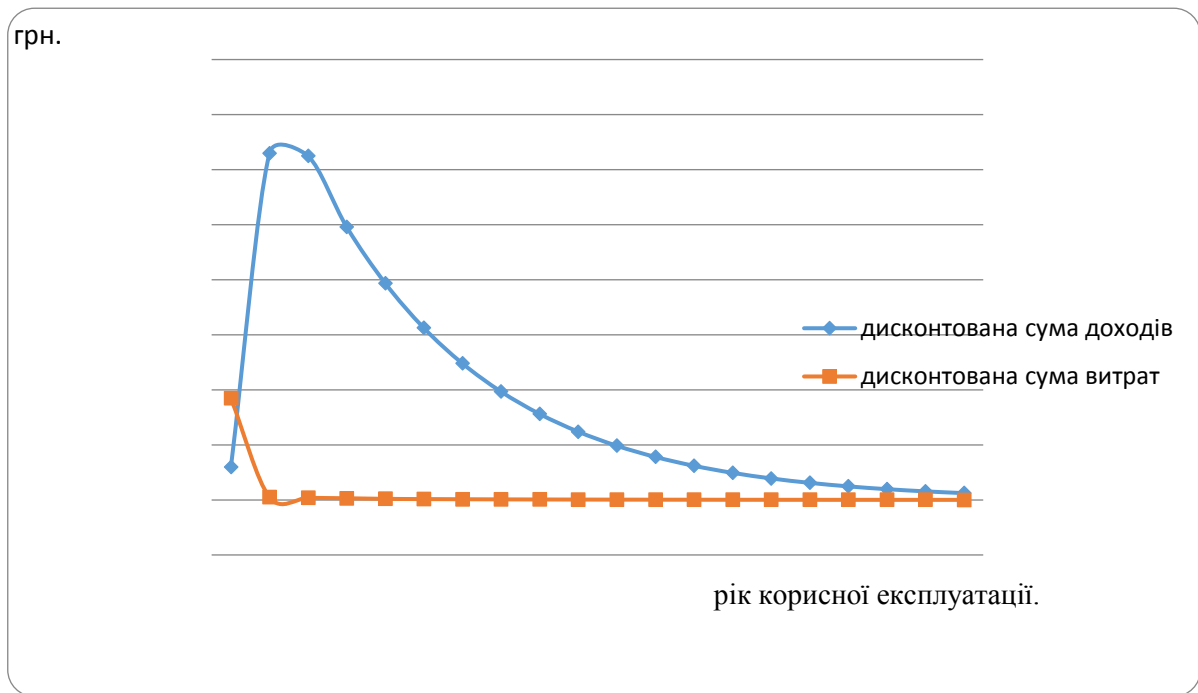

Рис. 3.4. Прогноз ефективності комерціалізації прав на використання винаходу АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Показник „індекс рентабельності" дозволяє вичленувати в сукупному чистому грошовому потоці найважливішу його складову — суму інвестиційного прибутку. Крім того, він дозволяє здійснити порівняльну оцінку рівня рентабельності інвестиційної й операційної діяльності (якщо інвестиційні ресурси сформовані за рахунок власних і позикових засобів, індекс рентабельності інвестицій порівнюється з коефіцієнтом рентабельності активів; якщо ж інвестиційні ресурси сформовані винятково за рахунок власних фінансових засобів, то базою порівняння виступає коефіцієнт рентабельності власного капіталу). Результати порівняння дозволяють визначити: чи дає можливість реалізація інвестиційного проекту підвищити загальний рівень ефективності операційної діяльності підприємства в майбутньому чи періоді знизить його, що також є одним із критеріїв ухвалення інвестиційного рішення.

Оцінка ефективності застосування удосконаленого механізму оцінки майнових прав нові банківські продукти та послуги перш за все визначається періодом окупності, що являється періодом часу, який необхідний для повного відшкодування інвестицій за рахунок чистих грошових надходжень від їх використання.

Цей показник має суттєві вади:

- ігнорує вартість грошей у часі;
- ігнорує грошові потоки за межами періоду окупності;
- не враховує ризики, що не пов'язані з часом.

Через це в практиці доволі часто застосовують метод, який включає в себе ітеративний пошук року, на якому грошові надходження будуть покривати вкладені кошти.

Дисконтований період окупності – період часу необхідний для відшкодування дисконтованої вартості за рахунок теперішньої вартості майбутніх грошових надходжень. Для визначення цього показника необхідно продисконтовані грошові надходження.

Внутрішня норма прибутковості (ставка доходності)- це ставка дисконту, за якої чиста теперішня вартість комерційних прав на об'єкт інтелектуальної власності дорівнює нулю. Інакше кажучи, це ставка дисконту, за якої грошові надходження дорівнюють початковим інвестиціям.

Цей показник іноді називають внутрішнім коефіцієнтом окупності або дисконтованою нормою прибутку.

Внутрішня норма прибутковості характеризує максимальну вартість капіталу для фінансування придбання або створення об'єкту інтелектуальної власності.

Внутрішню норму прибутковості порівнюють з мінімальною нормою прибутковості, яка зазвичай ґрунтується на вартості капіталу підприємства й використовується для добору перспективних проектів.

Таку мінімальну норму прибутковості часто називають ставкою відсікання, оскільки вона проводить межу між прибутковими й неприбутковими комерційними правами. Ті об'єкти інтелектуальної власності, внутрішня норма прибутковості яких перевищує ставку відсікання, забезпечують позитивну чисту теперішню вартість, тобто є прибутковими. І навпаки, об'єкти інтелектуальної власності, внутрішня норма прибутковості яких нижча за ставку відсікання, не можуть бути прийняті, оскільки мають негативну чисту теперішню вартість.

Висновки до розділу 3

Підводячи підсумки написання третього розділу варто відзначити, що основним в епоху інформатизації та цифровізації суспільства стає клієнтоорієнтований підхід. Він відображається у використанні західними банками клієнтоцентричної моделі, яка передбачає створення та організацію всіх бізнес-процесів банку навколо клієнта.

Таким чином, якщо банки раніше жили за простим сценарієм -традиційні принципи управління та класична реклама по телебаченню, радіо, в газетах та журналах, то тепер вони вже працюють в середовищі, де їх офлайн діяльність відразу відбивається онлайн. Саме тому, потрібно постійно підтримувати рівень лояльності клієнтів цих обох полях.

Крім цього, обсяг традиційних послуг постійно зменшується. Таким чином, банкам необхідно постійно шукати нові ідеї для того, щоб відповідати новим актуальним вимогам своїх клієнтів.

З метою організації впровадження нових видів банківських послуг в роботі проведено кластерний аналіз українських банків. Запропоновано банкам, що входять до перших трьох кластерів вкладати активи в розвиток інноваційних технологій та продуктів. Оскільки, розробка власного, індивідуального банківського продукту завжди залучає більшу кількість клієнтів, за умови, що цей продукт їх влаштовує. Як показують опитування респондентів, сьогодні вартість банківської послуги не є основною її конкурентною перевагою. В сучасному банківському бізнесі на перший план виходить зручність, доступність, простота та зрозумілість, швидкість надання послуг.

Розуміючи ризикованість та низьку ліквідність інноваційних процесів в роботі запропоновано певну послідовність оцінки нових продуктів і послуг АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». На основі доходного підходу здійснено оцінку нового банківського продукту та нової банківської послуги, спрогнозовані майбутні чисті грошові потоки від їх використання. Зроблено висновок про загальну ефективність та необхідність розвитку новітніх технологій АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК»

ВИСНОВКИ

В умовах цифровізації економіки та посилення макроекономічної нестабільності, питання впровадження та використання новітніх технологій в даний час набуло особливої актуальності.

Теоретико – прикладні дослідження, що проводились в роботі містять основні засади розвитку теорії інновацій, розкривають поняття інновації та наводять поняття «банківська інновація». Банківську інновацію варто розглядати, як діяльність банку в інноваційній сфері, що зумовлює отримання додаткових доходів, при формування та розміщенні ресурсів з максимальним економічним ефектом.

В дослідження визначено, що інновації для банків включають: новітні інформаційні технології, програми, продукти, що дозволяють ефективно реалізувати документообіг, налагодити роботу по обслуговуванню клієнтів, інформаційний обмін, безпеку, прийняття рішень та ін.

Відсутність чіткої класифікації банківських інновацій дозволила навести власний підхід, що врахував сучасні аспекти цифровізації економіки та внести у список банківських продуктів та послуг такі, як: безконтактні платежі не тільки у поточних а і у іпотечних кредитах; шерінг кредитів; голосові консультанти; сервіси за підпискою; робота через соціальні мережі; інвестиції в людей з перспективою; використання блокчейн - технологій; застосування відкритого банкінгу; створення індивідуальних проектів на основі хмарних технологій.

Пандемія коронавірусу COVID-19 прискорює автоматизацію в деяких секторах, особливо в галузях, які мають труднощі з наймом працівників (робота в колл – центрах, діяльність операціоністів). При цьому прогнозовано збільшиться потреба в додатковій аналітиці, автоматизації та створенні систем, що швидко реагуватимуть на зміни внутрішніх та зовнішніх факторів середовища банку.

Крім того, еволюційно розвивалися й інші напрямки – дедалі більше проникнення в банках отримують рішення на базі штучного інтелекту, зростає потреба в аналітиці даних та потреба у власних легких та гнучких системах.

В роботі визначено, що впровадження нових видів банківських продуктів і послуг є інноваційною діяльністю, що має традиційні для цього виду діяльності характеристики віддаленості за часом, ризикованості, втрати ліквідності, та підпорядкованості основному, операційному виду діяльності. Саме тому залежність рівня доходу банку від нових видів банківських продуктів потребує окремого дослідження.

Другий розділ роботи містить дослідження загальної динаміки розвитку ринку банківських послуг України, розкриває основні фінансово – економічні показники АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК». За результатами проведеного аналізу в цілому можна зробити висновок, що АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» є достатньо стабільним, а його основні фінансово – економічні показники в цілому відповідають нормам та нормативам регулятора. Однак наявні певні проблеми, що зумовлені розбалансованістю структури активів банку, і як наслідок їх низькою доходністю, що в цілому дозволяє говорити про впровадження нових продуктів та послуг з метою підвищення рентабельності та ефективності використання капіталу банку.

Рекомендаційний розділ містить адаптований механізм впровадження нових банківських продуктів та послуг. Грунтуючись на результатах побудови дендрограми, сукупність банків була розділена на 6 кластерів: у перший кластер увійшли найбільші банки України - для цієї групи характерні великі масштаби діяльності при інших середніх показниках; в другій кластер увійшли банки з високим рівнем ліквідності; в третій - банки з низькою рентабельністю і високою часткою резервування, такий взаємозв'язок можна пояснити підвищеною ризикованістю здійснюваних цими банками операцій; в окремий кластер виділився Укрпромбанк, що перебуває на стадії ліквідації; інші два кластери дуже схожі за своїми характеристиками, які є середніми.

АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК», було віднесено до третього кластеру та виведено відповідно до цього певний підхід, стосовно впровадження нових продуктів та послуг. Варто звернути увагу, що даний підхід ділить новітні банківські продукти та послуги на дві категорії. До першої відносимо готові банківські продукти і, оскільки процес впровадження продуктів, що були перевірені та схвалені певною групою клієнтів традиційно менш ризиковий та простий. Такі продукти мають менший період окупності, а тому несуть у собі менші інноваційно – інвестиційні ризики. Окрім того в дану категорію можна включити банківські продукти, у тому числі програмні, що можуть бути забезпечені іншими компаніями, на умовах співпраці. Варто зазначити, що придбання охоронних документів при цьому не завжди є обов'язковою умовою роботи, за охорону власних розробок та ноу – хау може відповідати партнер. Такій підхід може зацікавити малі та середні банки.

До другої категорії відносяться нові банківські продукти та послуги. Даний вид інновацій має більший період окупності, значно вищий ступінь ризиковості та безумовно вищу дохідність. Варто зазначити, що банкам, які відповідно до кластерного аналізу відносяться до перших трьох кластерів нами рекомендовано саме цей шлях саме на ньому ми рекомендуємо зосередитись АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК».

Відповідно до запропонованого підходу в роботі проведено оцінку майбутніх вигод від впровадження нових банківських продуктів та послуг, спрогнозовані чисті грошові потоки від їх використання, визначено їх ефективність та необхідність реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Туган-Барановский М.И. Периодические промышленные кризисы. История английских кризисов. Общая теория кризисов. 3-е совершенно перераб. изд. с 18-ю диаграммами в тексте. СПб.: Изд. т-ва О.Н.Поповой, 1914. 466 с.
2. Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы : очерк из социал. истории Англии 2-е изд., перераб. -СПб.: Кн. маг. Попова, 1900. 335 с.: табл., диагр.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития М. : Прогресс, 1982. 456 с.
4. Макаренко І. П., Рогожин О. Г. Світові тенденції розвитку системи інноваційних індикаторів. Математичне моделювання в економіці. 2017. № 1 – 2(8). С. 141 – 158.
5. Рибак О.М., Куц А.В. Оцінка інноваційно – інвестиційної діяльності українських підприємств галузі сільського господарства. Вісник Хмельницького національного університету: зб. наук. праць. – Хмельницький, 2012, №3, Т.1(188), - С. 128 – 133.
6. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями [сокр. пер. с англ.] ; Авт. Предисл. И науч. Ред. К.Ф.Пузыня. М. : Экономика, 1989., 271 с.
7. Мочерний С.В Економічний енциклопедичний словник / Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І.: у двох томах / За ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, 2008., Т. 1., 616 с.
8. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: справ. пос. С.Пб.: Питер,, 2002., 400 с.
9. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 11.10.2021).
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 10.10.2021).

11. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.10.2021).
12. Цивільний кодекс України : Закон України № 435-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.10.2021).
13. Матвійчук Наталія, Теслюк Софія. Основні тенденції розвитку банківських інновацій в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. РОЗДІЛ III. Фінанси, банківська справа та страхування. №1, 2021 р. С.79 – 87. URL: <file:///D:/Users/Helena/Downloads/649-Article%20Text-946-2-10-20211011.pdf>
14. Іршак О.С., Павлик Я.О. Сутність, види, функції та особливості банківських інновацій. *Економік, фінанси, право*. №5/1, 2017 р. С. 8-11. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/view/ByFileId/653022.pdf>
15. Фімяр С.В. Економічна сутність банківських послуг. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*: Вип. 31: У двох частинах. М-во освіти і науки, молоді та України, Черкас. держ. технол. Ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2012. Ч. I. С. 127—130.
16. Дзюблюк О.В. До питання про суть комерційного банку і специфіку банківського продукту. *Вісник Національного банку України*, 2009, № 6. С. 82 — 90.
17. Олещук М.Г. Впровадження інноваційних ІТ-технологій як напрямок підвищення конкурентоспроможності банків на ринку банківських послуг України. *Науковий вісник ДДМА.*, 2013., № 1, С. 351—358.
18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення 15.10.2021)
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18). Дохід. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text (дата звернення 15.10.2021)

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 (МСБО 36). Зменшення корисності активів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text (дата звернення 15.10.2021)
21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#n2 (дата звернення 15.10.2021)
22. Бюджетний кодекс України: Закон України від 20.09.2015 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text> (дата звернення: 17.10.2021).
23. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.10.2021).
24. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 23.10.2021).
25. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Textt> (дата звернення: 17.10.2021).
26. Про банки і банківську діяльність: Закон України 07.12. 2000, № 2121-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 12.10.2021).
27. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 11.10.2021).
28. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 року № 2473-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 14.10.2021).
29. Основные типы организационных структур предприятия – какой выбрать именно вам. URL: <https://practicumgroup.com/blogs/stati/tipy-organizatsionnyh-struktur-predpriyatiya/> (дата звернення: 13.11.2021).

30. Національний банк України. Наглядова статистика URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 15.11.2021).

31. Консолідована фінансова звітність. АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року Разом зі звітом незалежних аудиторів. URL: https://industrialbank.ua/images/fin-reports/years/Report_2019/Konsolidovanyj_zvit_2019.pdf (дата звернення: 17.11.2021).

32. Консолідована фінансова звітність. АТ «ІНДУСТРІАЛБАНК» За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року Разом зі звітом незалежних аудиторів. URL: https://industrialbank.ua/images/fin-reports/years/Report_2020/UKR_FS_Industrialbank_2020.pdf (дата звернення: 17.11.2021).

33. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Рішення НБУ № 803-рш. Від 15.12.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text> (дата звернення: 18.11.2021)

34. Про затвердження Положення про екстрену підтримку Національним банком України ліквідності банків: Постанова правління НБУ № 411 від 14.12.2016 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0411500-16#Text> (дата звернення: 18.11.2021)

35. Поширеність стандартів Базель 3. Експертна платформа НБУ. URL: https://expla.bank.gov.ua/expla/news_0016.html (дата звернення: 10.11.2021)

36. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні Постанова правління НБУ №368від28.08.2001 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 10.11.2021)

37. Диба Л. М. Шляхи підвищення ефективності роботи банківської системи України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економічний вісник університету. Переяслав-Хмельницький*, 2015. № 24/1. С. 118– 123.

38. Смолінська С.Д., Наконечна Ю.С. Інтеграція банківської системи України в умовах світової економіки. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 390 – 393.
39. Науменкова С. В., Міщенко В. І., Міщенко. С. В. Макроекономічні аспекти оцінювання достатності капіталу банків в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. № 2. С. 4–16.
40. Мельничук Н.Ю. Теоретичні підходи розуміння сутності дефініції «банк» й визначення його ролі в економічній сфері. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 4. 2015. с. 856 - 860
41. Присяжнюк О.П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України* : зб. наук. праць. 2011. №31ю ГКДЖ реезЖ..ццютигмюпщмюгф.зщкефд.ыщс_пгь.ззкиыг.2011_ 31.11_31_27юзва
42. Вовканич А.І. Особливості формування ресурсів комерційних банків *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. 2010. - №2(8). – С. 157-164.
43. Артеменко Д.А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10. Ростов-на-Дону, 2016. 172 с.
44. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 1. С. 7, 15, 26.
45. Барановський, О. І. Фінансова безпека [Текст] / О. І. Барановський ; Ін-т екон. прогнозування. – К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
46. Барилюк М.-М.Р Теоретичні аспекти визначення сутності поняття «Фінансова безпека комерційного банку». *ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ* Випуск 15. 2017. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/15_2017/38.pdf (дата звернення: 07.10.2021).
47. Болгар Т.М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 /Болгар Т.М. — Суми, 2009. — 21 с.

48. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 358 с.
49. Вимоги до ліквідності банків (LCR). НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/LCR%20seminar_pr_2020-06-18_19.pdf?v=4 дата звернення: 09.10.2021).
50. Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку станом на 01 січня 2021 року АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АСВІО БАНК". URL: https://asviobank.ua/tl_files/about/vlasnyky01012021.pdf дата звернення: 07.11.2021).
51. Глущенко В.В. Економічна безпека фінансових установ: монографія/ В.В. Глущенко, Г.О. Дорошенко, Н.О. Дорошенко. — Вид.во ТОВ "Щедра садиба плюс", 2014. — 232 с.
52. Голобородько Ю. О. Теоретичні підходи до розкриття сутності та складових фінансової безпеки банківських установ / Ю. О. Голобородько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.12. – 2012. – С. 194 – 198.
53. Горалько О. В. Фінансова безпека банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави / О. В. Горалько // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 328-337.
54. Давиденко Н.М. Концептуальна модель оцінки фінансового стану банківських установ. Актуальні проблеми економіки. 2006. № 9. С. 30–37.
55. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. *Фінансовий простір*. – № 2 (6). – 2012. – С. 11 – 15.
56. Єпіфанов А.О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін.; за заг. ред. А.О. Єпіфанова. — Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. — 295 с.
57. Зубок М.І., Зубок М.І. „Захист фінансових ресурсів банку від внутрішніх загроз *Вісник кредитно-економічного факультету ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"*: зб. наук. праць. — К.: КНЕУ, 2011. — № 2. — 76—89 с.

58. Костюченко О. Є., Палатах В. І. Забезпечення фінансової безпеки банківської системи як складова фінансової безпеки держави *Науковий вісник Херсонського державного університету*. – 2014. – Випуск 7. Частина 5. – С. 24-27.
59. Краліч В.Р. Фінансовий моніторинг у забезпеченні функціонування системи економічної безпеки банківських установ в Україні: автореф. дис. канд. Екон.наук: 21.04.02 / Краліч В.Р. — К., 2010. — 21 с.
60. Ліпкан В. А. Теоретико-методологічні засади управління у сфері національної безпеки України: [монографія] / Володимир Анатолійович Ліпкан. – К.: Текст, 2005. – 350 с.
61. Перекрест М.І., Шелеметьєва Т.В. Загальні підходи до забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України : матеріали III міжнар. наук.- практ. конф., м. Кропивницький, 14 квітня 2020 р. Кропивницький, 2020. С. 263–264.
62. Показники банківської системи: Значення економічних нормативів в цілому по системі [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу :
: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
63. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060665-07>. (дата звернення: 15.11.2021).
64. Ситник Н.С. , Васьків І.М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави URL:
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:tZMBRRXPUWIJ:financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/29-1.pdf+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>
65. Ситник Н.С., Самбірська О.Р. Фінансова безпека банку як основа його стійкості. Регіональна економіка та управління. 2019. № 4 (26). С. 100–103.
66. Тарасенко І. О., Москаленко А. А. Проблеми фінансово-економічної безпеки банківських установ в сучасних умовах // *Вісник Київського*

національного університету технологій та дизайну. - 2014. - № 6 (81) Серія "Економіка і вища освіта". - С. 15-22. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/1411>

67. Фадєєв Д. А. Фінансова безпека банківської діяльності в Україні / Д. А. Фадєєв URL: www.rusnauka.com.

68. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський та ін. ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.

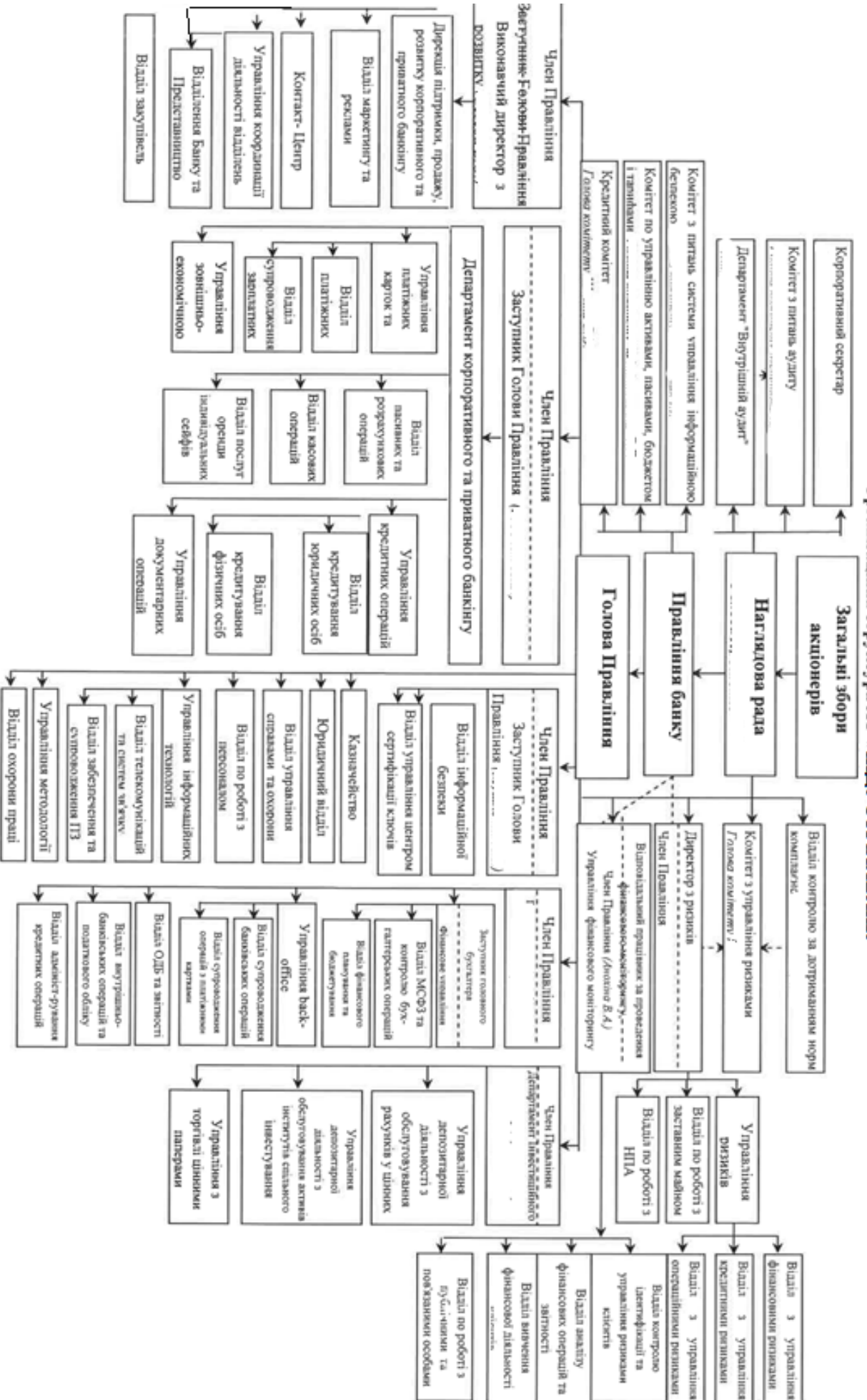
69. Андрушків І. П., Надієвець Л. М. Діджиталізація в банківському секторі: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 195–200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2018_4_24 (дата звернення: 12.10.2020)

70. Шелеметьєва Т.В. Оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку з використанням кількісного методу. *Економіка та підприємництво*, 2020 р., № 6 (117). URL: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-6-26>. (дата звернення: 12.10.2021).

71. Діденко С. Кінець монополії держбанків: Україна запроваджує європейську концепцію Open Banking. News.ua. URL: <https://ua.news/ua/konets-monopolyu-gosbankov-ukrayna-vnedryaet-evropejskuyu-kontseptsyyuopen-banking/> (дата звернення: 21.10.2021).

ДОДАТКИ

Організаційна структура АТ "ІНДУСТРІАБАНК"

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО АКЦІОНЕРНИЙ
КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ІНДУСТРІАЛБАНК»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

Консолідована фінансова звітність за 2020 рік

На 31 грудня 2020 року

(В тисячах гривень)

	Примітки	2020 р.	2019 р.
Активи			
Проквізовані кошти та їх еквіваленти	8	590 876	588 525
Власніські капітали		51 943	19 860
Повідомі фінансові активи	9	9 142	-
Кредити клієнтам	10	1 839 118	1 880 547
Цінні папери	12	1 375 074	1 124 177
Інвестиційна нерухомість	13	103 366	75 867
Основи засоби	14	208 806	102 626
Нематеріальні активи	15	39 151	34 014
Право користування активами	16	16 099	25 747
Податкові активи з податку на прибуток		26 490	21 846
Відстрочені податкові активи	17	2 103	2 741
Активи, утримувані для продажу	11	-	2 658
Інші активи	19	70 804	79 302
Усього активи		4 333 064	3 998 000
Зобов'язання			
Кошти кредитних установ	20	495 548	49 519
Кошти клієнтів	21	2 488 611	2 548 227
Інші залучені кошти	22	36 192	22 211
Зобов'язання з оренди	16	17 105	26 346
Інші зобов'язання	19	51 762	51 834
Усього зобов'язання		3 089 218	2 698 137
Капітал			
Статутний капітал	23	856 566	856 566
Додатковий сплачений капітал		11 589	8 022
Резерви та інші фонди		262 232	262 232
Нерозподілений прибуток		114 584	135 968
Резерв переоцінки		(2 925)	(2 925)
Усього капітал		1 243 846	1 259 863
Усього зобов'язання та капітал		4 333 064	3 998 000

Від імені Правління Банку підписано та затверджено до випуску

М.В. Довбенко

Голова Правління

Т.В. Шацьк

Головний бухгалтер

23 січня 2021 року

(Т.В. Курій, 061-225-19-18)

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО АКЦІОНЕРНИЙ
КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ІНДУСТРІАЛБАНК»

Консолідована фінансова звітність за 2020 рік

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ВИТРАТИ

За рік, що закінчується 31 грудня 2020 року

(В тисячах гривень)

	Група/код	2020 р.	2019 р.
Привласнені доходи, що розраховані за методом ефективної ставки відсотка			
Кредитні доходи		259 720	323 813
Користь з кредитних угод		31	1 852
Цивільні активи		103 108	708 802
		<u>362 859</u>	<u>923 209</u>
Привласнені витрати			
Користь від кредитів		(97 086)	(181 678)
Користь з кредитних угод		(11 467)	(7 901)
Зобов'язання з процентів		(3 296)	(6 196)
Інші адміністративні витрати		(1 206)	(877)
		<u>(113 055)</u>	<u>(196 652)</u>
Чисті привласнені доходи		249 728	326 557
Резерв на об'ємний кредитні збитки фінансових активів	30,12	(500 803)	(34 152)
Чисті привласнені доходи, після зарахування резерву на об'ємний кредитні збитки фінансових активів		192 922	292 405
Користь від доходів	35	108 675	136 273
Користь від витрат	35	(80 568)	(36 171)
Чистий прибуток від операцій фінансових інструментів		29 928	46 494
Чистий прибуток від операцій банківських			
- торговельний дохід		-	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з інвестиціями в активи			
- торговельний дохід		9 183	38 904
- торговельні витрати		(8 085)	(51 185)
Чистий прибуток від операцій з нерозподіленими зобов'язаннями, спеціалізованими активами, інвестиційними операціями, іншими операціями з активами, утримуваними для продажу	36	2 809	3 038
Чистий прибуток від операцій з нерозподіленими зобов'язаннями фінансових активів, що обліковуються за амортизованою вартістю		81 488	779
Чисті витрати, що пов'язані з відшкодуванням зобов'язань фінансових активів (інструментів) зазначених фінансових активів		(10 954)	-
Чистий збиток від модифікованих фінансових активів	31	(8 617)	(11 546)
Інші доходи	37	36 729	15 432
Непривласнені доходи		267 636	181 918
Витрати на управління	28	(229 974)	(231 953)
Зиск і амортизація	13,10,15,18	(28 562)	(80 611)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(178 353)	(166 660)
Зарахування резерву на об'ємний кредитні збитки банківських активів та зобов'язань	18	(306)	(7 275)
Непривласнені витрати		(438 095)	(421 499)
Збиток від операцій банківської діяльності	30	-	(3 388)
Збиток до оподаткування		(17 537)	4 359
Витрати з податку на прибуток	35	(7 847)	(5 131)
Збиток за рік		<u>(19 384)</u>	<u>(832)</u>
Збиток на акцію банку (квн.)	39	(7,45)	(0,32)

Від імені Правління Банку підписано та затверджено до вжитку

М.В. Довбістюк

Т.В. Швачк

23 квітня 2021 року

(Т.В. Купрій, 0611125 418)

Голова Правління

Головний бухгалтер

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

На 31 грудня 2019 року

(В тисячах гривень)

	Примітки	2019р.	2018 р.*
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	8	588 525	1 204 771
Банківські метали		19 860	13 781
Кошти в кредитних установах		-	3 350
Похідні фінансові активи		-	1 017
Кредити клієнтам	9	1 880 547	2 190 682
Цінні папери	11	1 124 177	1 319 872
Інвестиційна нерухомість	12	75 867	85 928
Основні засоби	13	102 626	111 595
Нематеріальні активи	14	34 014	32 803
Право користування активами	15	25 747	-
Поточні активи з податку на прибуток		21 846	14 589
Відстрочені податкові активи	16	2 741	3 823
Активи, утримувані для продажу	10	2 658	338
Інші активи	18	79 392	73 214
Усього активи		3 958 000	5 055 763
Зобов'язання			
Кошти кредитних установ	19	49 519	3 780
Похідні фінансові зобов'язання		-	1 210
Кошти клієнтів	20	2 548 227	3 735 161
Інші залучені кошти	21	22 211	1 337
Зобов'язання з оренди	15	26 346	-
Інші зобов'язання	18	51 834	53 580
Усього зобов'язання		2 698 137	3 795 068
Капітал			
Статутний капітал	22	856 566	856 566
Незарєстрований статутний капітал		-	-
Додатковий сплачений капітал		8 022	8 022
Резерви та інші фонди		262 232	261 507
Нерозподілений прибуток		135 968	145 551
Резерв переоцінки		(2 925)	(10 951)
Усього капітал		1 259 863	1 260 695
Усього зобов'язання та капітал		3 958 000	5 055 763

*Порівняльні дані за 2018 рік в Консолідованому звіті про фінансовий стан та примітках до нього представляють собою відповідну інформацію з фінансової звітності Банку у відповідності до вимог МСБО 1. Група почала застосовувати МСФЗ 16 з 1 січня 2019 р. Згідно з обраним методом переходу порівняльна інформація не перераховується (див. примітку 4). В результаті переходу на МСФЗ 16 Група не змінювала класифікацію або подання статей та не змінювала презентацію порівняльної інформації.

Від імені Правління Банку підписано та затверджено до випуску

О.В. Марковський

В.о. Голови Правління

Т.В. Шачер

Головний бухгалтер

12 травня 2020 року

(О.О. Тюріна, 061-225-19-18)

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(В тисячах гривень)

	Примітки	2019 р.	2018 р.*
Процентні доходи, що розраховані за методом ефективною ставки відсотка			
Кредити клієнтам		323 815	322 472
Кошти в кредитних установах		1 032	189
Цінні папери		198 402	153 135
		523 249	475 796
Процентні витрати			
Кошти клієнтів		(181 675)	(172 835)
Кошти кредитних установ		(2 921)	(522)
Зобов'язання з оренди		(4 196)	-
Інші залучені кошти		(877)	(175)
		(189 669)	(173 532)
Чисті процентні доходи		333 580	302 264
Резерв під очікувані кредитні збитки фінансових активів	9,11	(34 152)	(19 914)
Чисті процентні доходи, після вирахування резерву під очікувані кредитні збитки фінансових активів		299 428	282 350
Комісійні доходи	24	136 275	181 419
Комісійні витрати	24	(36 171)	(35 144)
Чисті прибутки від похідних фінансових інструментів		46 494	17 115
Чисті прибутки/ (збитки) від цінних паперів:			
- торговий дохід		9	(37)
Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами:			
- торговий дохід		38 593	-45 386
- курсові різниці		(51 103)	9 637
Чистий прибуток від вибуття основних засобів, нематеріальних активів, інвестиційної нерухомості, заставного майна та активів, утримуваних для продажу	25	3 059	27 169
Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю		773	(2 182)
Чистий збиток від модифікації фінансових активів	9	(11 546)	(2 260)
Інші доходи	26	15 432	17 385
		141 815	258 488
Непроцентні доходи			
Витрати на персонал	27	(231 953)	(244 927)
Знос і амортизація	12,13,14,15	(30 611)	(21 565)
Інші адміністративні та операційні витрати	27	(166 660)	(251 301)
Нарахування резервів під очікувані кредитні збитки інших активів та зобов'язань		(2 275)	(1 838)
		(431 499)	(519 631)
Непроцентні витрати			
Збиток від придбання дочірньої компанії	29	(5 385)	-
Прибуток до оподаткування		4 359	21 207
Витрати з податку на прибуток	16	(5 191)	(6 697)
(Збиток) /прибуток за рік		(832)	14 510
(Збиток) /прибуток на акцію Банку (грн.)	28	(0,00)	0,06

*Порівняльні дані за 2018 рік в Консолідованому звіті про прибутки і збитки та примітках до нього представляють собою відповідну інформацію з фінансової звітності Банку у відповідності до вимог МСБО 1. Група почала застосовувати МСФЗ 16 з 1 січня 2019 р. Згідно з обраним методом порівняльна інформація не перераховується (див. примітку 4). В результаті переходу на МСФЗ 16 і група не змінила за поданням або подання статей та не змінила презентацію порівняльної інформації.

Від імені Правління Банку підписано та затверджено до випуску

О.В. Марковський

В.о. Голови Правління

Т.В. Пачек

Головний бухгалтер

12 травня 2020 року

(О.О. Тюрінга, 061-225-19-18)

